

QANU
JAARVERSLAG
2012

COLOFON

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA UTRECHT

T 030 230 31 00
F 030 230 31 29
E info@qanu.nl
I www.qanu.nl

© 2013 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Voorwoord.....	5
1. Missie, profiel en werkzaamheden van QANU.....	7
1.1. QANU's missie	7
1.2. Nadere uitwerking van de missie.....	7
1.3. Profiel en organisatie.....	7
1.4. De plaats van QANU in het stelsel van externe kwaliteitszorg.....	8
1.5. Aanpak en werkwijze	9
2. Ontwikkelingen in 2012	11
2.1. Veranderingen in de samenstelling van het bestuur en de directie van QANU.....	11
2.2. Het accreditatiestelsel in Nederland.....	11
2.3. Uitgevoerde onderwijsvisitaties en onderzoeksbeoordelingen	12
2.4. Overige werkzaamheden binnen Nederland	13
2.5. Internationale activiteiten	13
3. Bestuursactiviteiten	15
3.1. Vergaderingen van het bestuur	15
3.2. Besprekingen met de Colleges van Bestuur.....	15
4. Onderwijsvisitaties.....	17
4.1. Sociale Interventie, LESI (Landelijk Expertisecentrum voor Sociale Interventie)	17
4.2. Urban Management and Development, Erasmus Universiteit Rotterdam	17
4.3. Geneeskunde.....	17
4.4. Masteropleiding tot wetgevingsjurist, Academie voor Wetgeving.....	18
4.5. Liberal Arts and Sciences UvT	19
4.6. Onderwijskunde.....	19
4.7. Psychologie.....	20
4.8. Pedagogische Wetenschappen	21
4.9. Science Education and Communication, 3TU	23
4.10. Communicatiewetenschap.....	23
4.11. Life Sciences WUR.....	24
4.12. Sociologie	27
4.13. Systems and Control, 3TU	28
4.14. Biomedische Wetenschappen	29
4.15. Scheikunde.....	30
4.16. Algemene Sociale Wetenschappen.....	31
4.17. Criminologie.....	32
4.18. Business, Corporate and Maritime Law, Erasmus Universiteit Rotterdam	33
4.19. Culturele Antropologie	33
4.20. Logopediewetenschap, Universiteit Utrecht.....	34
4.21. Science and Innovation Management, Universiteit Utrecht.....	35
4.22. Economie.....	35
4.23. Aardwetenschappen	36
4.24. Liberal Arts and Sciences.....	37
4.25. Organisatiewetenschappen.....	37
4.26. Farmacie.....	38

4.27. Biomedische Technologie	39
4.28. Werktuigbouwkunde	39
4.29. Tandheelkunde.....	40
4.30. Water Education, UNESCO/IHE	41
4.31. Nanoscience, Rijksuniversiteit Groningen.....	41
4.32. Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	42
4.33. Bewegingswetenschappen	42
4.34. Informatiekunde	43
4.35. Bouwkunde.....	43
4.36. Environmental and Energy Management, Universiteit Twente	44
4.37. Geomatics, Technische Universiteit Delft.....	44
4.38. Oncology, Vrije Universiteit Amsterdam.....	45
5. State of the Art-rapporten	47
5.1. State of the art-rapport Rechtsgeleerdheid	47
5.2. State of the art-rapport Pedagogische Wetenschappen	47
5.3. State of the art-rapport Geneeskunde	48
6. Onderzoeksbeoordelingen.....	49
6.1. Physics.....	49
6.2. Electrical Engineering.....	50
6.3. Psychology.....	51
6.4. Biology.....	52
6.5. Civil Engineering, Technische Universiteit Delft en Universiteit Twente.....	53
6.6. Behavioral Sciences Institute (BSI), Radboud Universiteit Nijmegen.....	53
6.7. Veterinary Sciences, Universiteit Utrecht.....	54
6.8. Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur (OGC), Universiteit Utrecht	54
6.9. Centre for Language Studies (CLS), Radboud Universiteit Nijmegen	54
7. Overige werkzaamheden en diensten.....	57
7.1. Beoordeling exameninstututen financiële dienstverlening.....	57
7.2. Participatie in verschillende TEMPUS-projecten	57
7.3. Trainingen en workshops ter voorbereiding op het schrijven van een zelfevaluatie-rapport.....	57
7.4. Workshop Handboek Kwaliteitszorg Universiteit van Amsterdam	58
7.5. Bijdrage aan ontwikkeling Accreditatiekader Beroepsopleiding Advocaten.....	58
7.6. Bijdragen aan proefvisitaties	58
7.7. Organisatie en uitvoering proefaudits voor de instellingstoets kwaliteitszorg.....	58
7.8. Detacheringen medewerkers QANU bij instellingen.....	58
8. Jaarrekening	59
8.1 Algemeen	59
8.2 Balans	59
8.3 Winst- en verliesrekening	60
BIJLAGEN.....	61
Bijlage 1: Samenstelling van het bestuur	63
Bijlage 2: Medewerkers in 2012	65

VOORWOORD

Dit is het negende jaarverslag van de Stichting Quality Assurance Netherlands Universities (QANU). QANU is een *quality assurance agency* die voornamelijk actief is in het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek in Nederland. Ook in het huidige verslagjaar heeft QANU een groot aantal beoordelingen van wetenschappelijke opleidingen en onderzoeksprogramma's uitgevoerd. QANU heeft zo haar positie als de belangrijkste *quality assurance agency* voor de universiteiten in Nederland bevestigd. QANU heeft haar activiteiten in sectoren buiten het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek gecontinueerd en voor universiteiten ook andere projecten uitgevoerd die gerelateerd zijn aan QANU's kerncompetenties op het gebied van de externe kwaliteitszorg.

In 2012 namen drie bestuursleden van het eerste uur afscheid van QANU. Jan Veldhuis, Greetje van den Bergh en Piet de Kam zijn vanaf de oprichting van QANU actief geweest als bestuurslid. De benoemingstermijn van Jan Veldhuis als bestuurslid van QANU liep af op 2 augustus 2012, die van Greetje van den Bergh en Piet de Kam op 2 februari 2012. Ook Chris Peels, directeur van QANU sinds de oprichting in 2004, nam in 2012 afscheid. Hij heeft zijn taken als directeur van QANU per 1 september 2012 neergelegd en is opgevolgd door Sietze Looijenga, die in eerste instantie optrad als waarnemend directeur. Jan Veldhuis en Chris Peels hebben sinds de oprichting van QANU leiding gegeven aan de organisatie. Het bestuur van QANU is Jan Veldhuis, Greetje van den Bergh, Piet de Kam en Chris Peels bijzonder erkentelijk voor hun grote inzet en hun sterke betrokkenheid bij de werkzaamheden van QANU. Ook het personeelsbestand heeft in de loop van 2012 een aantal wijzigingen ondergaan. Dit jaarverslag bevat korte *curricula vitae* van de bestuursleden en de medewerkers die op enig moment in 2012 verbonden waren aan QANU.

Het jaar 2012 stond voor QANU in het teken van het eerste deel van 'de piek'. Eén van de gevolgen van de manier waarop accreditatie in Nederland is ingevoerd, is dat QANU te maken heeft met een grote variatie in het aantal opdrachten voor het uitvoeren van onderwijsvisitaties. Na een aantal relatief rustige jaren was 2012 een jaar waarin het aantal opleidingen dat QANU beoordeeld heeft, erg groot was. Ook 2013 is een jaar waarin de werkdruk voor de medewerkers van QANU zeer hoog zal zijn. Na 2013 neemt het aantal opdrachten voor onderwijsvisitaties juist sterk af. Het bestuur vindt de huidige fluctuaties in het aanbod aan onderwijsvisitaties te groot en is in 2012 een discussie gestart over de toekomststrategie van QANU die tot doel heeft de continuïteit van QANU te versterken.

QANU is een stichting zonder winstoogmerk, maar ook een organisatie die een gezonde financiële meerjarenbasis moet hebben. QANU heeft het verslagjaar 2012 afgesloten met een sterk positief resultaat. De winst die QANU gemaakt heeft, is toegevoegd aan de bedrijfsreserve. QANU verwacht ook het jaar 2013 met een positief bedrijfsresultaat af te sluiten en de bedrijfsreserve daarmee verder te versterken. QANU zal in de periode na 2013, wanneer 'de piek' voorbij is en het aantal opdrachten naar verwachting afneemt, een beroep op de bedrijfsreserve moeten doen om de continuïteit van de organisatie te kunnen waarborgen.

Het bestuur van QANU is de instellingen en organisaties waarvoor QANU visitaties en andere opdrachten heeft kunnen uitvoeren, erkentelijk voor het gegeven vertrouwen. Het spreekt zijn waardering en dank uit aan de directie en de overige medewerkers voor hun grote inzet en hun getoonde deskundigheid.

Namens het QANU-bestuur,
Peter van Lieshout
voorzitter

1. MISSIE, PROFIEL EN WERKZAAMHEDEN VAN QANU

1.1. QANU's missie

QANU draagt bij aan de verdere verbetering van de kwaliteit van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek in Nederland door in opdracht van universiteiten en andere instellingen beoordelingen door *peers* van wetenschappelijke opleidingen en onderzoeksprogramma's te organiseren en te coördineren en andere werkzaamheden op het gebied van de kwaliteitszorg uit te voeren. QANU zet haar expertise en ervaring ook in in Europese en internationale projecten en samenwerkingsverbanden binnen het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek en in andere sectoren dan het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek.

1.2. Nadere uitwerking van de missie

QANU voert in opdracht van universiteiten in Nederland werkzaamheden uit op het gebied van de externe kwaliteitszorg in het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek: QANU organiseert en coördineert beoordelingen van wetenschappelijke opleidingen en onderzoeksprogramma's op basis van formele kaders die zijn vastgesteld door daartoe bevoegde instanties. QANU levert door haar werkzaamheden een bijdrage aan het bewaken en het verbeteren van de kwaliteit van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek in Nederland en daarbuiten en heeft, op basis van haar ervaring en expertise, een eigen rol en een eigen positie binnen het stelsel van externe kwaliteitszorg in het hoger onderwijs in Nederland.

QANU werkt met commissies van *peers*, vakgenoten die bij uitstek in staat zijn om een inhoudelijk oordeel over een opleiding of een onderzoeksprogramma te geven. QANU vindt zowel de verantwoordings- als de verbeterfunctie van het stelsel van externe kwaliteitszorg van belang en levert inhoudelijk gemotiveerde oordelen om opleidingen en onderzoeksinstituten in staat te stellen om verdere verbeteringen door te voeren. Omdat QANU bij voorkeur clusters van opleidingen of onderzoeksprogramma's beoordeelt, bieden de beoordelingen van QANU in veel gevallen de mogelijkheid om een opleiding of een onderzoeksprogramma binnen een groter geheel te plaatsen en om voorbeelden van *best practice* te benoemen. QANU is een onafhankelijke organisatie die voldoet aan de eisen met betrekking tot onafhankelijkheid en integriteit, zowel op landelijk als op Europees en internationaal niveau.

QANU beschikt over kennis, ervaring en expertise die niet alleen nuttig en relevant is voor het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek in Nederland. QANU streeft ernaar haar expertise en ervaring ook in te zetten in Europese en internationale projecten en samenwerkingsverbanden op het terrein van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek en in andere sectoren dan het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek.

QANU is *full member* van ENQA, de European Association for Quality Assurance in Higher Education. QANU is ingeschreven in het EQAR, het European Quality Assurance Register for Higher Education.

1.3. Profiel en organisatie

QANU is een onafhankelijke stichting met een bestuur, een directeur, een kleine ondersteunende staf, een kern van vaste projectleiders en een netwerk van freelance projectleiders.

Het QANU-bestuur, bestaande uit ervaren bestuurders die hun sporen hebben verdiend in de wereld van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek, draagt de eindverantwoordelijkheid voor de projecten en werkzaamheden die door QANU worden uitgevoerd. Het vertegenwoordigt QANU als organisatie.

Het QANU-bestuur heeft een deel van zijn taken en verantwoordelijkheden gedelegeerd aan de directeur van QANU. Deze is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van de organisatie, voor het bewaken van de voortgang van de projecten en voor andere werkzaamheden die QANU uitvoert. De directeur is ook verantwoordelijk voor het ontwikkelen en uitvoeren van het personeelsbeleid, voor het werven van medewerkers en voor alle financiële aangelegenheden. De directeur vormt samen met de plaatsvervangend directeur, de coördinatoren onderwijs en onderzoek en de coördinator bedrijfsvoering het Managementteam van QANU.

QANU's projectleiders zijn verantwoordelijk voor de voortgang en de resultaten van specifieke projecten. Zij initiëren en coördineren beoordelingen van wetenschappelijke opleidingen en onderzoeksprogramma's, bewaken de voortgang van die beoordelingen, ondersteunen de commissies die de beoordelingen uitvoeren en schrijven de rapporten waarin de bevindingen van de commissies zijn vastgelegd.

QANU beschikt over een kleine kern van projectleiders met een vaste aanstelling. QANU doet daarnaast in drukke periodes regelmatig een beroep op freelance projectleiders, die een visitatiecommissie tijdens een bezoek aan een instelling ondersteunen en een rapport schrijven over de bevindingen van de commissie.

Het secretariaat van QANU ondersteunt het bestuur, de directeur en de projectleiders in hun werkzaamheden.

1.4. De plaats van QANU in het stelsel van externe kwaliteitszorg

QANU is in 2004 als zelfstandige organisatie ontstaan, maar staat in een traditie die teruggaat tot het einde van de jaren tachtig van de vorige eeuw, toen de gezamenlijke universiteiten het initiatief namen tot het invoeren van een systeem voor de beoordeling van de kwaliteit van hun onderwijs en onderzoek door middel van visitaties. Die visitaties werden uitgevoerd door commissies van *peers* uit de desbetreffende vakgebieden, die hun bevindingen rapporteerden aan de universiteiten. De opleidingen en onderzoeksprogramma's werden gevisiteerd op basis van door de Vereniging van Universiteiten (VSNU) vastgestelde protocollen, procedures en roosters.

In juni 2002 aanvaardde het Nederlandse parlement de wet die voorziet in de invoering van accreditatie in het hoger onderwijs. Accreditatie is, volgens de wet, 'het keurmerk dat tot uitdrukking brengt dat de kwaliteit van een opleiding positief is beoordeeld'. De wetgever was van oordeel dat visitaties niet langer door koepelorganisaties als de VSNU konden worden uitgevoerd, omdat deze niet onafhankelijk zijn van de te visiteren instellingen. Het Algemeen Bestuur van de VSNU besloot daarop om de Afdeling Kwaliteitszorg van de VSNU te verzelfstandigen tot de stichting Quality Assurance Netherlands Universities (QANU). Deze werd op 3 februari 2004 opgericht. Omdat zij voldeed aan de eisen van onafhankelijkheid, kon zij de werkzaamheden van de voormalige afdeling Kwaliteitszorg voortzetten.

In 2010 nam het Nederlandse parlement een voorstel aan om het accreditatiestelsel op verschillende punten aan te passen. De formele status van evaluatiebureaus zoals QANU is sinds januari 2011 door de aanpassing van het accreditatiestelsel gewijzigd: instellingen van hoger

onderwijs zijn na het in werking treden van het aangepaste accreditatiestelsel niet langer verplicht een externe organisatie in te schakelen voor de beoordeling van hun opleidingen.

In de loop van 2012 heeft de staatssecretaris die op dat moment verantwoordelijk was voor het hoger onderwijs een nieuw wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend dat wederom ingrijpende gevolgen kan hebben voor de status en de positie van QANU. Dit voorstel is op het moment dat dit Jaarverslag wordt afgerond nog niet door de Tweede Kamer behandeld.

1.5. Aanpak en werkwijze

QANU richt zich als *quality assurance agency* in de eerste plaats op de beoordeling van wetenschappelijke bachelor- en masteropleidingen en van onderzoeksinstituten en -programma's. QANU werkt voor de beoordelingen met commissies van *peers*, onafhankelijke wetenschappers, die zijn geselecteerd op basis van hun inhoudelijke deskundigheid, hun reputatie en hun gezag in het desbetreffende wetenschappelijke domein. De meeste wetenschappers komen uit Nederland, maar QANU doet vaak een beroep op Vlaamse wetenschappers, en, waar zinvol en/of nodig, ook op wetenschappers uit andere landen (vooral het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Frankrijk, de Scandinavische landen en de Verenigde Staten), al dan niet met een Nederlandse achtergrond.

QANU stelt ter ondersteuning van de commissies projectleiders beschikbaar die fungeren als procescoördinator en secretaris. De meeste projectleiders van QANU hebben in het verleden aan een universiteit gewerkt en zijn vertrouwd met de academische en wetenschappelijke mores. Alle projectleiders hebben ruime ervaring met het beoordelen van wetenschappelijke opleidingen en onderzoeksprogramma's.

QANU streeft er bij haar onderwijsvisitaties naar om, in lijn met het beleid van de gezamenlijke universiteiten (verenigd in de VSNU) en van de overheid, gelijksoortige opleidingen gezamenlijk te beoordelen ('clusterbeoordeling'). Deze aanpak bevordert de onderlinge vergelijkbaarheid van de beoordelingen en biedt de mogelijkheid om 'best practices' te identificeren.

QANU volgt bij de beoordeling van wetenschappelijke bachelor- en masteropleidingen de relevante kaders van de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). QANU baseert zich bij de beoordeling van wetenschappelijke onderzoeksprogramma's op het *Standard Evaluation Protocol 2009-2015. Protocol for Research Assessment in the Netherlands*, opgesteld door de VSNU, de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en geactualiseerd in 2010.

2. ONTWIKKELINGEN IN 2012

2.1. Veranderingen in de samenstelling van het bestuur en de directie van QANU

De samenstelling van het bestuur van QANU is in 2012 ingrijpend gewijzigd. Nadat prof. dr. D.M.S. Van Damme eind 2011 als eerste ‘bestuurslid van het eerste uur’ op eigen verzoek was teruggetreden, hebben drs. J.G.F. Veldhuis, drs. M.F. van den Bergh en mr. P.W. de Kam in de loop van 2012 ook afscheid genomen als bestuurslid. Drs. J.G.F. Veldhuis, drs. M.F. van den Bergh en mr. P.W. de Kam waren bestuurslid vanaf de oprichting van QANU op 3 februari 2004. Zij hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van QANU als organisatie en er mede voor gezorgd dat QANU een sterke positie heeft verworven als *quality assurance agency* voor de universiteiten in Nederland. Prof. ir. K.F. Wakker is het enige lid van het oprichtingsbestuur dat nog steeds deel uitmaakt van het bestuur.

Reeds in 2011 is prof. dr. D.M.S. van Damme ‘opgevolgd’ door prof. dr. ir. G.M.A. Aelterman, kabinetschef op het Vlaamse Ministerie van Onderwijs en in het verleden onder meer vice-voorzitter van de NVAO en algemeen directeur van de Artesis Hogeschool Antwerpen. In de loop van 2012 zijn drie nieuwe leden tot het bestuur toegetreden. Prof. dr. P.A.H. van Lieshout, lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) en in het verleden onder meer directeur van het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn, directeur-generaal Gezondheidszorg bij het ministerie van VWS en project-directeur-generaal Sociale Zekerheid en Zorg bij het ministerie van SZW, trad op 3 februari toe tot het bestuur en nam met ingang van 3 augustus 2012 het voorzitterschap over van drs. J.G.F. Veldhuis. Ook prof. dr. J.W. Zwemmer, emeritus hoogleraar Belastingrecht, in het verleden onder meer decaan van de juridische faculteit en van de economische faculteit en interim-rector magnificus van de Universiteit van Amsterdam, en prof. dr. G.C. Wakker, hoogleraar Oudgriekse Taalkunde en decaan van de Faculteit der Letteren van de Rijksuniversiteit Groningen, traden in 2012 toe tot het bestuur.

Mr. C.J. Peels, die in 2003 als ‘kwartiermaker’ van QANU fungeerde en vanaf de oprichting van QANU de functie van directeur vervulde, heeft met ingang van 1 september 2012 zijn werkzaamheden beëindigd. Hij heeft in maart 2013 de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, maar kon eerder stoppen met werken omdat hij in de loop van de tijd een groot reservoir aan verlofdagen had opgebouwd. Mr. C.J. Peels is opgevolgd door drs. S. Looijenga, die vanaf april 2009 al plaatsvervangend directeur van QANU was en vanaf 1 september 2012 optrad als waarnemend directeur.

2.2. Het accreditiestelsel in Nederland

Voor het overgrote deel van de onderwijsvisitaties die QANU in 2012 heeft uitgevoerd, fungeerde het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO als uitgangspunt. Dit kader is een onderdeel van het nieuwe accreditiestelsel voor het hoger onderwijs in Nederland dat in 2011 is ingevoerd. Dit stelsel kent twee belangrijke elementen: de instellingstoets kwaliteitszorg en de opleidingsbeoordeling. De opleidingen van instellingen die met goed gevolg een instellingstoets hebben doorlopen (of zo’n instellingstoets hebben aangevraagd) worden vanaf 2011 beoordeeld op basis van het beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling. Voor de beoordeling van opleidingen van instellingen die niet voor die toets zijn geslaagd (of geen instellingstoets hebben aangevraagd) wordt gebruik gemaakt van het beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling.

In het nieuwe accreditatiestelsel zijn instellingen niet langer verplicht om een externe organisatie in te schakelen voor de beoordeling van een opleiding. Zij kunnen de beoordeling zelf organiseren en zelf een commissie samenstellen en een secretaris aanzoeken. De leden van een visitatiecommissie en de secretaris van een commissie moeten wel onafhankelijk zijn. In alle gevallen moet de NVAO instemmen met de samenstelling van de commissie. Hoewel de plaats van QANU in het systeem van externe kwaliteitszorg door de invoering van het nieuwe stelsel fundamenteel is veranderd, is de praktijk van de onderwijsvisitaties niet ingrijpend gewijzigd. Universiteiten blijven voor het overgrote deel van hun visitaties een beroep doen op QANU en vragen QANU in de meeste gevallen ook om namens hen de visitatiecommissies samen te stellen.

De aanhoudende politieke en maatschappelijke aandacht voor de kwaliteit van en de kwaliteitszorg in het hoger onderwijs zal op korte termijn leiden tot een aanpassing van het accreditatiestelsel dat sinds 1 januari 2011 van kracht is. In november 2012 heeft de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een voorstel voor een wetwijziging aan de Tweede Kamer voorgelegd (de Wet versterking kwaliteitswaarborgen hoger onderwijs) dat beoogt de kwaliteit van het hoger onderwijs beter te waarborgen en het arsenaal van handhavinginstrumenten uit te breiden. De voorgestelde maatregelen hebben onder meer betrekking op het vormen van clusters van opleidingen ('visitatiegroepen') ten behoeve van clustergewijze visitaties (en accreditaties), de manier waarop leden van visitatiecommissies benoemd worden (de NVAO benoemt de leden) en de inrichting van de beoordelingskaders (het gerealiseerde eindniveau en de wijze van examinering vormen niet langer samen één standaard, maar worden separaat beoordeeld). Het wetsvoorstel wordt in de loop van 2013 door het parlement behandeld.

2.3. Uitgevoerde onderwijsvisitaties en onderzoeksbeoordelingen

QANU heeft in 2012 in het kader van 38 onderwijsvisitaties 117 beoordelingsrapporten afgerond waarin in totaal 253 opleidingen werden beschreven. Een deel van deze visitaties was al in 2011 van start gegaan, een ander deel loopt door tot in 2012. Verder zijn de clustervisitaties Geesteswetenschappen in 2012 van start gegaan. De rapporten over de opleidingen die in het kader van deze visitaties worden beoordeeld, worden in 2013 afgerond.

De omvang van de onderwijsvisitaties varieerde zoals gebruikelijk sterk: van visitaties van één enkele, in Nederland unieke opleiding (zoals de postinitiële Masteropleiding tot Wetgevingsjurist van de Academie voor Wetgeving of de masteropleiding Geomatics van de Technische Universiteit Delft) tot omvangrijke visitaties waarin (bijna) alle opleidingen in een bepaalde discipline in Nederland werden beoordeeld (zoals de visitatie van de opleidingen Psychologie, in het kader waarvan 25 opleidingen van 11 instellingen werden beoordeeld, of de visitatie van de opleidingen Scheikunde, 33 opleidingen van tien instellingen). Drie commissies hebben in 2012 een state of the art-rapport geproduceerd. Het vijfde hoofdstuk van dit Jaarverslag bevat meer informatie over deze state of the art-rapporten.

QANU heeft in 2012 negen onderzoeksbeoordelingen afgerond. Een deel daarvan was al in 2011 van start gegaan. Ook de omvang van de onderzoeksbeoordelingen varieerde sterk: van beoordelingen van een enkel instituut met een beperkt aantal programma's (zoals het OGC, het Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur van de Universiteit Utrecht, of het BSI, het Behavioral Sciences Institute van de Radboud Universiteit Nijmegen) tot visitaties waarin (bijna) al het onderzoek binnen een bepaald vakgebied in Nederland werd beoordeeld (zoals Physics, de beoordeling van het natuurkundig onderzoek van negen Nederlandse universiteiten, of Electrical Engineering, de beoordeling van het onderzoek op het gebied van de electrotechniek van de drie technische universiteiten).

2.4. Overige werkzaamheden binnen Nederland

QANU voert, naast haar 'kernactiviteiten' die hierboven kort beschreven zijn, ook andere werkzaamheden uit. Het gaat daarbij steeds om werkzaamheden waarin een beroep wordt gedaan op de kennis en expertise die QANU's projectleiders hebben op het gebied van de interne en externe kwaliteitszorg. QANU voert bijvoorbeeld in opdracht van het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD) beoordelingen uit van exameninstututen die examens afnemen die vallen onder de Wet op het financieel toezicht (Wft). QANU heeft in 2012, op verzoek van de Orde van Advocaten, een bijdrage geleverd aan het Accreditatiekader voor de beoordeling van aanvragen van aanbieders die onderwijs in het kader van de Beroepsopleiding Advocaten willen verzorgen. QANU heeft met de Orde van Advocaten afgesproken dat zij de beoordeling van zulke aanvragen voor haar rekening zal nemen. Daarnaast verzorgt QANU onder meer workshops en trainingen voor faculteiten en opleidingen die bezig met de voorbereidingen op een visitatie en ondersteunt QANU opleidingen bij het organiseren en uitvoeren van proefvisitaties of bij het samenstellen van een dossier voor een Toets Nieuwe Opleiding (TNO) door de NVAO. Hoofdstuk 7 van dit verslag bevat een overzicht van de overige werkzaamheden die QANU in 2010 binnen Nederland heeft uitgevoerd.

2.5. Internationale activiteiten

QANU neemt sinds 2010 deel aan het TEMPUS-project PICQA (Promoting Internationalization and Comparability of Quality Assurance in Higher Education), dat zich richt op de verbetering van de interne en externe kwaliteitszorg in het hoger onderwijs in Armenië en Georgië. QANU participeert sinds het najaar van 2012 ook in de TEMPUS-projecten INARM (Informatics and Management: Bologna-Style Qualifications Frameworks, met als doel het verder verbeteren van het hoger onderwijs in Rusland, Oekraïne en Armenië door het ontwikkelen van sectorale kwalificatieraamwerken voor informatica en management en het bevorderen van de kwaliteit, de consistentie en de relevantie van de kwalificaties) en QUADRIGA (Qualification Frameworks in Central Asia: Bologna-Based Principles and Regional Coordination, dat ernaar streeft om (de filosofie achter) kwalificatieraamwerken in te voeren in de landen in Centraal-Azië en de onderwijssystemen in deze landen te verbeteren door bestaande eisen verder te ontwikkelen op basis van onder meer de Tuning-benadering. QANU onderhoudt daarnaast contacten met verschillende buitenlandse zusterorganisaties, zoals de Vlaamse VLIR.

3. BESTUURSACTIVITEITEN

3.1. Vergaderingen van het bestuur

Het bestuur van QANU heeft in 2012 vijf keer vergaderd: op 28 maart, 1 mei, 20 juni, 24 oktober en 18 december.

De vergaderingen kenden verschillende vaste agendapunten: het te voeren beleid (mede naar aanleiding van de invoering van het nieuwe accreditatiestelsel), besprekingen van projectoverzichten en -resultaten, bespreking en vaststelling van financiële rapportages en begrotingen. Zo stonden onder meer op de agenda:

- ▶ de opvolging van zittende bestuursleden (op 28 maart);
- ▶ de Jaarrekening 2011 en de jaarlijkse accountantscontrole, de opvolging van zittende bestuursleden (op 1 mei);
- ▶ de kwaliteit van de beoordelingsrapporten, het Jaarverslag 2011, de arbeidsvoorwaarden van QANU (op 20 juni);
- ▶ de toekomststrategie voor QANU, de evaluatiebijeenkomst met oud-voorzitters van QANU-commissies (op 24 oktober);
- ▶ de kwaliteit van de beoordelingsrapporten, de toekomststrategie voor QANU, de begroting voor 2013 (op 18 december).

De voorzitter van het bestuur voert regelmatig overleg met de directeur van QANU. In 2012 is overleg gevoerd op: 17 januari (Veldhuis, Peels), 6 maart (Veldhuis, Peels), 5 april (Veldhuis, Peels), 6 juni (Veldhuis, Peels), 5 juli (Veldhuis, Peels, Looijenga), 13 augustus (Van Lieshout, Looijenga), 4 september (Van Lieshout, Looijenga), 3 oktober (Van Lieshout, Looijenga), 9 november (Van Lieshout, Looijenga) en 5 december (Van Lieshout, Looijenga). In dit overleg komen actuele kwesties aan de orde en worden de vergaderingen van het bestuur voorbereid.

3.2. Besprekingen met de Colleges van Bestuur

Sinds 2004 voert een vertegenwoordiging van het QANU-bestuur, samen met de QANU-directeur, in principe jaarlijks een informeel overleg met de Colleges van Bestuur (CvB's) van de universiteiten in Nederland. In 2012 legde het QANU-bestuur de volgende bezoeken af.

- ▶ 24 januari 2012: College van Bestuur Universiteit van Amsterdam
- ▶ 13 maart 2012: College van Bestuur Universiteit van Tilburg
- ▶ 21 maart 2012: College van Bestuur Universiteit Utrecht
- ▶ 17 april 2012: College van Bestuur Universiteit Leiden
- ▶ 30 mei 2012: College van Bestuur Erasmus Universiteit Rotterdam
- ▶ 15 juni 2012: College van Bestuur Radboud Universiteit Nijmegen
- ▶ 4 september 2012: College van Bestuur Open Universiteit Nederland

Tijdens de gesprekken met de Colleges van Bestuur komen onder meer de volgende onderwerpen aan de orde:

- ▶ ervaringen met recente door QANU uitgevoerde visitaties;
- ▶ ervaringen met en oordelen over de door QANU gehanteerde aanpak en werkwijze;

- ▶ recente ontwikkelingen met betrekking tot het stelsel van externe kwaliteitszorg in Nederland;
- ▶ internationalisering;
- ▶ de samenstelling van commissies;
- ▶ de kwaliteit van zelfevaluatie rapporten.

4. ONDERWIJSVISITATIES

In de volgende paragrafen komen de in het verslagjaar 2012 formeel afgeronde onderwijsvisitaties aan bod. De bezoeken in het kader van deze onderwijsvisitaties vonden soms al in 2011 plaats.

4.1. Sociale Interventie, LESI (Landelijk Expertisecentrum voor Sociale Interventie)

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. F.C.L.M Jacobs, emeritus hoogleraar Ethiek aan de Universiteit van Amsterdam, heeft de kwaliteit van de masteropleiding Sociale Interventie van de Stichting Landelijke Expertisecentrum Sociale Interventie beoordeeld. Het bezoek vond plaats op 21 en 22 november 2011.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. F.C.L.M Jacobs (voorzitter), emeritus hoogleraar Ethiek aan de Universiteit van Amsterdam;
- prof. dr. M. De Bie, vakgroepvoorzitter Sociale Agogiek aan de Universiteit Gent;
- prof. dr. H. Baert, emeritus hoogleraar Sociale Pedagogiek aan de Katholieke Universiteit Leuven;
- G.F. Jansen-Ekkebus MSEN, alumna van de masteropleiding Special Educational Needs, Fontys Hogeschool Tilburg.

4.2. Urban Management and Development, Erasmus Universiteit Rotterdam

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. D. Byrne, hoogleraar Toegepaste Sociale Wetenschappen, Durham University, Engeland, heeft de kwaliteit van de masteropleiding Urban Management and Development aan de Erasmus Universiteit Rotterdam beoordeeld. Het bezoek vond plaats op 24 en 25 november 2011.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. D. Byrne (chair), Professor of Applied Social Sciences, Durham University;
- prof. dr. V. Kreibich, emeritus Professor of Spatial Planning in Developing Countries, Dortmund University;
- prof. dr. F.G. van Oort, Professor of Urban Economics, University of Utrecht;
- dr. R.V. Sliuzas, Associate Professor of Urban and Regional Planning and Geoinformation Management, University of Twente;
- N. van Dijk Bsc, student member, graduate of the programme in Development Sociology, Radboud University.

4.3. Geneeskunde

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. H.F.P. Hillen, emeritus hoogleraar Interne Geneeskunde, Universiteit Maastricht, heeft de kwaliteit van de opleidingen Geneeskunde

beoordeeld. In 2012 rondde de commissie de rapporten van de laatste drie instellingen af. De bezoeken aan deze instellingen vonden plaats op:

- ▶ 30 november en 1 december 2011: Vrije Universiteit Amsterdam/VUmc:
  - bacheloropleiding Geneeskunde;
  - masteropleiding Geneeskunde;

- ▶ 2 en 3 februari 2012: Universiteit van Amsterdam/AMC:
  - bacheloropleiding Geneeskunde;
  - masteropleiding Geneeskunde;

- ▶ 9 en 10 februari 2012: Erasmus Universiteit Rotterdam/ Erasmus MC:
  - bacheloropleiding Geneeskunde;
  - masteropleiding Geneeskunde;

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. H.F.P. Hillen (voorzitter), emeritus hoogleraar Interne Geneeskunde, Universiteit Maastricht;
- prof. dr. R.P. Zwierstra (vice-voorzitter), emeritus hoogleraar Medisch Onderwijs en Opleidingen, Rijksuniversiteit Groningen;
- prof. dr. G. Blijham, emeritus hoogleraar Interne Geneeskunde, Universiteit Utrecht;
- prof. dr. D.D.M. Braat, hoogleraar Verloskunde, Gynaecologie en Voortplantingsgeneeskunde, Radboud Universiteit;
- prof. dr. Th.J. ten Cate, hoogleraar Medical Education, Universiteit Utrecht;
- prof. dr. J. Denekens, hoogleraar Huisartsgeneeskunde, Universiteit Antwerpen, België;
- C. von Kriegenbergh BSc, student geneeskunde, Erasmus Universiteit Rotterdam;
- drs. J. Kropff, student geneeskunde, Universiteit van Amsterdam;
- prof. dr. G.P. Mannaerts, emeritus hoogleraar aan de Faculteit Geneeskunde, Katholieke Universiteit Leuven, België;
- prof. dr. H.A.J. Struijker Boudier, hoogleraar Farmacologie, Universiteit Maastricht;
- prof. dr. M. de Visser, hoogleraar Neuromusculaire Ziekten, Universiteit van Amsterdam.

4.4. Masteropleiding tot wetgevingsjurist, Academie voor Wetgeving

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. R.M.G.E. Foqué, emeritus hoogleraar rechtstheorie en rechtsfilosofie aan de Katholieke Universiteit Leuven, België, en aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, heeft de kwaliteit van de masteropleiding tot wetgevingsjurist van de Academie voor Wetgeving beoordeeld. Het bezoek vond plaats op 23 en 24 januari 2012.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. R.M.G.E. Foqué, emeritus hoogleraar rechtstheorie en rechtsfilosofie aan de Katholieke Universiteit Leuven, België, en aan de Erasmus Universiteit Rotterdam;
- prof. dr. W.J. Witteveen, hoogleraar rechtstheorie en retorica aan de Universiteit van Tilburg;
- prof. dr. P. Popelier, gewoon hoogleraar grondwettelijk recht en wetgevingsleer aan de Universiteit Antwerpen, België;
- A.M. Keppel LLB, masterstudent Rechtsgeleerdheid aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

4.5. Liberal Arts and Sciences UvT

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. B.M. Mosselmans, hoogleraar Economie en Filosofie en decaan van het Vesalius College te Brussel, heeft de kwaliteit van de bacheloropleiding Liberal Arts and Sciences aan de School of Humanities van de Universiteit van Tilburg beoordeeld. Het bezoek vond plaats op 27 en 28 februari 2012.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. B.M. Mosselmans (chair), professor of Economics and Philosophy and dean of Vesalius College, Brussels;
- prof. dr. W. Vossenkuhl, professor emeritus of Philosophy, Ludwig-Maximilians-Universität München;
- prof. dr. J.F.M.J. van Hout, professor emeritus of Education, University of Amsterdam, Amsterdam;
- B. Cornelissen, BSc student Bèta-Gamma, University of Amsterdam, Amsterdam.

4.6. Onderwijskunde

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. J. J. G. Van Merriënboer, hoogleraar Learning and Instruction en onderzoeksdirecteur van de afdeling Educational Development and Research, Universiteit Maastricht, heeft de kwaliteit van de opleidingen Onderwijskunde beoordeeld. De commissie bezocht vijf instellingen. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 2 maart 2012 aan de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam:
  - bacheloropleiding Onderwijskunde;
  - masteropleiding Onderwijskunde;
- ▶ 5 april 2012 aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht:
  - bacheloropleiding Onderwijskunde;
  - masteropleiding Onderwijskunde;
- ▶ 22 mei 2012 aan de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen:
  - masteropleiding Onderwijskunde.
- ▶ 5 juni 2012 aan de Faculteit Gedragwetenschappen van de Universiteit Twente:
  - bacheloropleiding Onderwijskunde;
  - masteropleiding Educational Science and Technology (EST);
- ▶ 18 juni 2012 aan het Centre for Learning Sciences and Technologies van de Open Universiteit:
  - masteropleiding Onderwijswetenschappen;

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. J. J. G. Van Merriënboer, hoogleraar Learning and Instruction en onderzoeksdirecteur van de afdeling Educational Development and Research, Universiteit Maastricht (voorzitter);
- prof. dr. P. Van Petegem, gewoon hoogleraar Onderwijskunde, Universiteit Antwerpen (vice-voorzitter);
- prof. dr. M. Valcke, hoogleraar Instructional Sciences en hoofd van de afdeling Educational Studies, Universiteit Gent;
- prof. dr. J. Elen, gewoon hoogleraar Onderwijs- en Opleidingskunde en vicedecaan onderwijs van de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, KU Leuven;
- prof. dr. R.H. Mulder, hoogleraar Educational Science, University of Regensburg;
- drs. B. Zandsteeg, senior consultant en manager bij TriamFloat;
- drs. S. Langerak, business manager bij TriamFloat;
- P. J. Smits, student bacheloropleiding Onderwijskunde, Universiteit Twente;
- T. Hoogerwaard BSc, student masteropleiding Onderwijskunde, Universiteit Utrecht.

4.7. Psychologie

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. W.T.A.M. Everaerd, emeritus hoogleraar Klinische Psychologie, Universiteit van Amsterdam, heeft de kwaliteit van de opleidingen Psychologie beoordeeld. De commissie bezocht elf instellingen. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 5 en 6 maart 2012 aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht:
  - bacheloropleiding Psychologie;
  - masteropleiding Psychologie;
- ▶ 12 en 13 maart 2012 aan de Faculty of Health, Medicine and Life sciences van de Universiteit Maastricht:
  - masteropleiding Mental Health;
- ▶ 19 en 20 maart 2012 aan de Faculteit der Maatschappij en Gedragwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam:
  - bacheloropleiding Psychologie;
  - masteropleiding Psychologie;
  - masteropleiding Gezondheidszorgpsychologie;
- ▶ 26 en 27 maart 2012 aan de Tilburg School of Social and Behavioral Sciences van de Universiteit van Tilburg:
  - bacheloropleiding Psychologie;
  - masteropleiding Psychologie en Geestelijke Gezondheid;
  - masteropleiding Social Psychology;
- ▶ 3 en 4 april 2012 aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Universiteit Leiden:
  - bacheloropleiding Psychologie;
  - masteropleiding Psychology;
- ▶ 12 en 13 april 2012 aan de Faculteit Gedragwetenschappen van de Universiteit Twente:
  - bacheloropleiding Psychologie;
  - masteropleiding Psychology;

- ▶ 23 en 24 april 2012 aan de Faculteit Psychologie van de Open Universiteit:
  - bacheloropleiding Psychologie;
  - masteropleiding Psychology;
- ▶ 7 en 8 mei 2012 aan de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen:
  - bacheloropleiding Psychologie;
  - masteropleiding Psychologie;
- ▶ 30 en 31 mei 2012 aan de Faculteit der Psychologie en Pedagogiek van de Vrije Universiteit Amsterdam:
  - bacheloropleiding Psychologie;
  - masteropleiding Psychologie;
- ▶ 4 en 5 juni 2012 aan het Onderwijsinstituut Psychologie en Kunstmatige Intelligentie van de Radboud Universiteit Nijmegen:
  - bacheloropleiding Psychologie;
  - masteropleiding Psychologie;
- ▶ 19 en 20 september 2012 aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Erasmus Universiteit:
  - bacheloropleiding Psychologie;
  - masteropleiding Psychologie.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. W.T.A.M. Everaerd, emeritus hoogleraar Klinische Psychologie, Universiteit van Amsterdam (voorzitter);
- dr. G. Wolters, Universitair Hoofddocent, Universiteit Leiden;
- prof. dr. E. Van Avermaet; hoogleraar Sociale en Culturele Psychologie, KU Leuven;
- prof. dr. M.W. van der Molen, hoogleraar Ontwikkelingspsychologie, Universiteit van Amsterdam;
- prof. dr. G. Kanselaar, emeritus hoogleraar Onderwijspsychologie, Universiteit Utrecht;
- prof. dr. M.J.M. van Son, emeritus hoogleraar klinische psychologie, Universiteit Utrecht;
- dr. R. Vermunt, visiting professor University Skövde Zweden (1996 - 2002) en Associate Director / member Board International Center for Social Justice Research, Leiden/ Trier (1989 – 2002);
- E. Schoneveld BSc, student research master Behavioural Science, Radboud Universiteit;
- L.C. Koetzier, student bacheloropleiding Psychologie, Vrije Universiteit Amsterdam;
- A.W.F. Coppens BSc, student research master Psychology, Universiteit Leiden;
- A.L. Herschberg BSc, student masteropleiding Gezondheidszorgpsychologie, Universiteit van Amsterdam.

4.8. Pedagogische Wetenschappen

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. W. Hellinckx, emeritus hoogleraar Orthopedagogiek, Katholieke Universiteit Leuven, heeft de kwaliteit van de opleidingen

Pedagogische Wetenschappen beoordeeld. De commissie bezocht zes instellingen. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 8 maart 2012 aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht:
  - bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen;
  - masteropleiding Pedagogische Wetenschappen;

- ▶ 13 maart 2012 aan de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen:
  - bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen;
  - masteropleiding Pedagogische Wetenschappen;

- ▶ 5 april 2012 aan de Faculteit Maatschappij- en Gedragwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam:
  - bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen;
  - masteropleiding Pedagogische Wetenschappen;

- ▶ 4 mei 2012 aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Leiden:
  - bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen;
  - masteropleiding Education and Child Studies

- ▶ 11 mei 2012 aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen:
  - bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen;
  - masteropleiding Pedagogische Wetenschappen;
  - masteropleiding Onderwijskunde.

- ▶ 16 mei 2012 aan de Faculteit der Psychologie en Pedagogiek van de Vrije Universiteit Amsterdam:
  - bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen;
  - masteropleiding Pedagogische Wetenschappen;

De leden van de commissie waren:

- prof.dr. W. Hellinckx (voorzitter), emeritus hoogleraar Orthopedagogiek, Katholieke Universiteit Leuven;
- prof.dr. E.W.A. de Corte (onderwijskundige), emeritus hoogleraar Onderwijspsychologie, Katholieke Universiteit Leuven;
- prof.dr. E.C.D.M. van Lieshout (voor de beoordeling van de opleidingen aan de Radboud Universiteit Nijmegen, de Rijksuniversiteit Groningen, de Universiteit Leiden, de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Utrecht), emeritus hoogleraar Orthopedagogiek, Vrije Universiteit Amsterdam;
- drs. C.P.M. Zaad (werkvelddeskundige), Chris Zaad Advies, GZ-psycholoog, orthopedagoog-generalist;
- M. Brunt-van Leeuwen, BSc (student), masterstudent Onderwijswetenschappen, Open Universiteit.

4.9. Science Education and Communication, 3TU

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. N. Verloop, hoogleraar toegepaste onderwijskunde aan de Universiteit Leiden, heeft de kwaliteit van de masteropleiding Science Education and Communication die wordt verzorgd door 3TU, het samenwerkingsverband van de drie technische universiteiten in Nederland, beoordeeld. De commissie bezocht de Universiteit Twente. Het bezoek vond plaats op 14 en 15 maart 2012.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. N. Verloop (voorzitter), hoogleraar toegepaste onderwijskunde aan de Universiteit Leiden;
- prof. dr. A. Aelterman, hoofddocent van de vakgroep onderwijskunde aan de Universiteit Gent, België;
- prof. dr. M.J. Goedhart, hoogleraar didactiek van de wiskunde en natuurwetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- prof. dr. A.J. Waarlo, universitair hoofddocent didactiek van de biologie en bijzonder hoogleraar persoonlijke en maatschappelijke oordeelsvorming rond erfelijkheid en gezondheid aan de Universiteit Utrecht;
- R. Lindeboom BSc, masterstudent educatie en communicatie in de wiskunde en natuurwetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen.

4.10. Communicatiewetenschap

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. H. Van den Bulck, hoogleraar Communicatiewetenschap, Universiteit Antwerpen, heeft de kwaliteit van de opleidingen Communicatiewetenschap van de Nederlandse universiteiten beoordeeld. De commissie bezocht vier instellingen. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 21 maart 2012 aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen:
  - bacheloropleiding Communicatiewetenschap;
  - masteropleiding Communicatiewetenschap;
- ▶ 28 maart 2012 aan de Faculteit Gedragwetenschappen van de Universiteit Twente:
  - bacheloropleiding Communicatiewetenschap;
  - masteropleiding Communication Studies;
- ▶ 9 mei 2012 aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam:
  - bacheloropleiding Communicatiewetenschap;
  - masteropleiding Communicatiewetenschap;
- ▶ 16 mei 2012 aan de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam:
  - bacheloropleiding Communicatiewetenschap;
  - masteropleiding Communication Science.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. H. Van den Bulck, hoogleraar Communicatiewetenschap, Universiteit Antwerpen (voorzitter);
- dr. S. Eggermont, universitair hoofddocent Communicatiewetenschap, School voor Massacommunicatie, en onderzoeks- en programmadirecteur van de bachelor- en masteropleiding Communicatiewetenschap, Katholieke Universiteit Leuven;
- prof. dr. W. van Raaij, emeritus hoogleraar Economische Psychologie, Universiteit van Tilburg;
- dr. P. Van Aelst, universitair hoofddocent Politieke Wetenschap, Universiteit Antwerpen en Universiteit Leiden;
- Prof. dr. A. Maes, hoogleraar Communication and Information Sciences, Universiteit Tilburg;
- N. Zwillling, student Communicatiewetenschap, Universiteit Twente;
- W. van de Giessen, student Communicatiewetenschap, Universiteit van Amsterdam.

4.11. Life Sciences WUR

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. F. Zwarts, professor at the University of Groningen and professor and manager at the University Campus Fryslân, heeft de kwaliteit van de opleidingen Life Sciences van Wageningen Universiteit beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 22 and 23 March 2012:
  - bacheloropleiding Landschapsarchitectuur en ruimtelijke planning;
  - masteropleiding Landscape, Architecture and Planning;
- ▶ 29 and 30 March 2012:
  - bacheloropleiding Dierwetenschappen;
  - masteropleiding Animal Sciences;
- ▶ 10 April 2012:
  - masteropleiding Climate Studies;
- ▶ 10 and 11 April 2012:
  - bacheloropleiding Bos- en Natuurbeheer;
  - masteropleiding Forest and Nature Conservation;
- ▶ 18 and 19 April 2012:
  - bacheloropleiding Plantenwetenschappen;
  - masteropleiding Plant Sciences;
  - masteropleiding Plant Biotechnology;
  - masteropleiding Organic Agriculture;
- ▶ 8 and 9 May 2012:
  - bacheloropleiding Biotechnologie;
  - masteropleiding Biotechnology;
  - masteropleiding Bioinformatics;

- ▶ 9 and 10 May 2012:
  - bacheloropleiding Internationale Ontwikkelingsstudies
  - masteropleiding International Development Studies;
  - masteropleiding Development and Rural Innovation.

- ▶ 6 and 7 June 2012:
  - bacheloropleiding Bedrijfs- en Consumentenwetenschappen
  - masteropleiding Management, Economics and Consumer Studies;

- ▶ 7 and 8 June 2012:
  - bacheloropleiding Internationaal Land- en Waterbeheer;
  - masteropleiding International Land and Water Management;

- ▶ 19 and 20 June 2012:
  - masteropleiding Leisure, Tourism and Environment;

- ▶ 21 June 2012:
  - masteropleiding Geo-Information Science;

- ▶ 21 and 22 June 2012:
  - bacheloropleiding Agrotechnologie (Biosystems Engineering);
  - masteropleiding Agricultural and Bioresource Engineering;

- ▶ 3 and 4 July 2012:
  - bacheloropleiding Levensmiddelentechnologie;
  - masteropleiding Food Technology;
  - masteropleiding Food Safety;
  - masteropleiding Food Quality Management;

- ▶ 4 and 5 July 2012:
  - bacheloropleiding Voeding en Gezondheid;
  - masteropleiding Nutrition and Health;

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. F. Zwarts (chair), professor at University of Groningen and professor and manager at University Campus Fryslân;
- R.L. Prenen, MSc, independent educational adviser;
- prof. dr. D. Bruns, professor for Landscape Planning at the School of Architecture, Urban and Landscape Planning, Kassel University, Germany;
- D. Jansen, BSc, master student in Planning at Utrecht University;
- prof. dr. G. de Roo, professor in Planning at the Faculty of Spatial Sciences, University of Groningen;
- prof. dr. P.P.J. Driessen, professor of Environmental Studies at Utrecht University;
- prof. dr. I. Janssens, professor at the Plant and Vegetation Ecology department of Antwerp University, Belgium;
- K. Bak Nielsen, master student in Geography and Mathematics of Roskilde University, Denmark;

- prof. dr. P. Klinkhamer, professor in Plant Ecology and Phytochemistry at the Institute of Biology Leiden, Leiden University;
- prof. dr. T. Lundmark, professor in Forest Management at the Swedish University of Agricultural Sciences, Umeå, Sweden;
- T. De Mil, MSc, recently graduated the master programme in Bioscience Engineering: Forest and Nature Management at Ghent University, Belgium;
- dr. G. Lieblein, associate professor at the Department of Plant and Environmental Sciences, Norwegian University of Life Sciences, Norway;
- prof. dr. H. Stützel, professor in Vegetable Systems Modelling at the Institute of Biological Production Systems, Gottfried Wilhelm Leibniz University, Hannover, Germany;
- prof. dr. E. Van Damme, professor at the Department of Molecular Biotechnology, Ghent University, Belgium;
- prof. dr. M. De Proft, full professor at the Faculty of Bioscience Engineering, Catholic University Leuven, Belgium;
- Karl Agius, MSc, graduated in 2012 as master at the University of Malta;
- prof. dr. J.S. Fleming, professor of Sport and Leisure Studies, Cardiff Metropolitan University (UK);
- prof. dr. G.W. Richards, professor at Tilburg School of Social and Behavioural Sciences, Department of Leisure Studies;
- E.L. Holmes, BA, master student in Leisure, Sport and Culture at Leeds Metropolitan University (UK);
- prof. dr. K.C. Ting, professor and head of the Agricultural and Biological Engineering Department at the University of Illinois at Urbana-Champaign (US);
- prof. dr. J. de Baerdemaeker, emeritus professor at the KU Leuven (Belgium) and visiting professor at Kyoto University, Japan;
- dr. K.H. Wagner, associate professor in Nutrition Sciences and Food Quality at the University of Vienna (Austria);
- prof. dr. J. Dierkes, professor of Clinical Nutrition at the University of Bergen (Norway);
- K. Diem, BSc, student of the master programme Nutritional Sciences, Faculty of Life Sciences, University of Vienna (Austria);
- prof. dr. J.T.A. Allen, head of the London Water Research Group at King's College London and SOAS (UK);
- prof. dr. M. Stocking, emeritus professor of International Development, University of East Anglia (UK);
- T.I.E. Veldkamp, BSc, master student in Earth Sciences, VU University Amsterdam;
- prof. dr. R.P. Singh, professor at the Food, Science and Technology department of UC Davis, USA;
- prof. dr. K. Kristbergsson, professor at the Department of Food Science and Nutrition at the University of Iceland, Reykjavik, Iceland;
- prof. dr. M.W. Griffiths, director of the Canadian Research Institute for Food Safety, University of Guelph, Canada;
- dr. G. Schleininger, assistant professor at the Department of Food Science and Technology of the BOKU University of Natural Resources and Life Sciences Vienna, Austria;
- J. Agren, master student in Biotechnology, specialization in Food Technology at Lund University, Sweden;
- prof. dr. U. Von Stockar, honorary professor at the Swiss Federal Institute of Technology, Lausanne, Switzerland;
- prof. dr. J. Thevelein, full professor in the field of molecular biology, KU Leuven (Belgium);

- N. Kiiskinen, BSc, master student Master of Science (Tech.) at Tampere University of Technology, Finland;
- prof. dr. Jochen Schiewe, professor for Geoinformatics and Geovisualization at HafenCity University Hamburg, Germany;
- prof. dr. Pierre Defourny; professor in Geomatics, president of the Earth and Life Institute, at Université catholique de Louvain, Belgium;
- prof. dr. E. Lefebvre, professor at the Department of Mathematics at the Ecole Polytechnique de Montreal (Canada);
- prof. dr. ir. W. Verbeke, professor in Agro-food Marketing and Consumer Behaviour at Ghent University (Belgium);
- prof. dr. J. Braden, professor in the Department of Agricultural and Consumer Economics at the University of Illinois at Urbana Champaign (US);
- Liliya Ivoanova, BSc, master student in International Economic Relations at the University of National and World Economy (Bulgaria);
- prof. dr. K.J. Peters, professor in International Livestock Production of Humboldt University, Berlin (Germany);
- prof. dr. M. Rodehutschord, professor in Animal Nutrition at the University of Hohenheim (Germany);
- A. Marsbøll, BSc, master student in Animal Health and Welfare at the Aarhus University, Denmark;
- prof. dr. F. Wilson, International Development Studies, Roskilde University, Denmark;
- prof. dr. G. Van Huylenbroeck, professor of Agricultural Economics and Rural Environmental Economics at Ghent University, Belgium;
- prof. dr. C. Garforth, Professor of Agricultural Extension and Rural Development, University of Reading (UK).

4.12. Sociologie

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. J.L. Peschar, emeritus hoogleraar Onderwijs sociologie, heeft de kwaliteit van de opleidingen Sociologie beoordeeld. De commissie bezocht zes instellingen. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 12 april 2012 aan de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen:
  - bacheloropleiding Sociologie;
  - masteropleiding Sociologie;
- ▶ 19 april 2012 aan de Faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam:
  - bacheloropleiding Sociologie;
  - masteropleiding Sociologie;
- ▶ 10 mei 2012 aan de Tilburg School of Social and Behavioral Sciences van de Universiteit Tilburg:
  - bacheloropleiding Sociologie;
  - masteropleiding Sociology;

- ▶ 26 juni 2012 aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen:
  - bacheloropleiding Sociologie;
  - masteropleiding Sociologie;
- ▶ 27 juni 2012 aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht:
  - bacheloropleiding Sociologie;
  - masteropleiding Sociologie;
- ▶ 28 september 2012 aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Erasmus Universiteit Rotterdam:
  - bacheloropleiding Sociologie;
  - masteropleiding Sociologie.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. J.L. Peschar (voorzitter), emeritus hoogleraar Onderwijs sociologie;
- A.A.M. Boomgaars, student bacheloropleiding Sociologie en premaster Recht aan de Universiteit van Amsterdam;
- prof. dr. T. Gautschi, hoogleraar Sociologie aan de Universiteit Mannheim;
- prof. dr. I. Glorieux, gewoon hoogleraar Sociologie en voorzitter van de vakgroep Sociologie van de Vrije Universiteit Brussel;
- prof. dr. J. de Haan, hoofd onderzoeksgroep Tijd, media en cultuur SCP en bijzonder hoogleraar ICT, Cultuur en Kennissamenleving aan de Erasmus Universiteit Rotterdam;
- M. Haerden, student bacheloropleiding Sociologie en Honoursacademy aan de Radboud Universiteit Nijmegen;
- prof. dr. D. Jacobs, hoofd docent Sociologie aan de Université Libre de Bruxelles;
- dr. W. Jansen, emeritus universitair docent Sociologie, Universiteit Utrecht;
- prof. dr. M. de Jong, hoogleraar Sociologie aan de Roosevelt Academy;
- prof. dr. N. Wilterdink, emeritus hoogleraar Sociologie, Universiteit van Amsterdam;
- dr. J. Winkels, directeur ITS en voormalig vice-voorzitter van het College van Bestuur van de Radboud Universiteit Nijmegen.

4.13. Systems and Control, 3TU

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. J. Vandewalle, hoogleraar aan de Faculteit Electrical Engineering (ESAT) van de Universiteit Leuven, België, heeft de kwaliteit van de masteropleiding Systems and Control die wordt verzorgd door 3TU, het samenwerkingsverband van de drie technische universiteiten in Nederland, beoordeeld. De commissie bezocht de Technische Universiteit Delft. Het bezoek vond plaats op 12 en 13 april 2012.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. J. Vandewalle (chair), professor at the Department of Electrical Engineering (ESAT) of the University of Leuven (Belgium);
- prof. dr. J.C. Willems, emeritus professor of Systems and Control at University of Groningen and visiting professor of the research group Signals, Identification, System

Theory and Automation (SISTA) at the Department of Electrotechnical Engineering (ESAT) at University of Leuven (Belgium);

- F.B. Sperling, technical director of Nobleo (technical consultancy) and Senior Technologist at Philips Innovation Services;
- prof. dr. R.K. Boel, emeritus professor at the School of Engineering, University of Gent (Belgium);
- J. Boomer, MSc student of Industrial Engineering & Management at University of Groningen.

4.14. Biomedische Wetenschappen

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. J. Cohen-Schotanus, hoogleraar Onderzoek van onderwijs in de medische wetenschap, Rijksuniversiteit Groningen/Universitair Medisch Centrum Groningen, heeft de kwaliteit van de opleidingen Biomedische Wetenschappen beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 17 en 18 april 2012 aan de Universiteit Utrecht in het Universitair Medisch Centrum Utrecht:
  - bacheloropleiding Biomedische Wetenschappen;
  - masteropleiding Biomedical Sciences;
  - masteropleiding Neuroscience and Cognition;
  - masteropleiding Health Sciences;
- ▶ 23 en 24 mei 2012 aan de Faculteit der Aard- en Levenswetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam:
  - bacheloropleiding Biomedische Wetenschappen;
  - masteropleiding Biomedical Sciences;
- ▶ 25 en 26 juni 2012 aan het UMC St. Radboud van de Radboud Universiteit Nijmegen:
  - bacheloropleiding Biomedische Wetenschappen;
  - masteropleiding Biomedical Sciences;
- ▶ 18 en 19 september 2012 aan de Maastricht UMC+/FHML van de Universiteit Maastricht:
  - bacheloropleiding Biomedische Wetenschappen;
  - masteropleiding Biomedical Sciences.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. J. Cohen-Schotanus (voorzitter), hoogleraar Onderzoek van onderwijs in de medische wetenschap, Rijksuniversiteit Groningen/Universitair Medisch Centrum Groningen;
- prof. dr. D. Snyders, gewoon hoogleraar, departement Biomedische Wetenschappen, Universiteit Antwerpen, België;
- prof. dr. F. Kroese, hoogleraar Onderwijs en opleiding in de medische wetenschappen, afdeling Reumatologie en Klinische Immunologie, Rijksuniversiteit Groningen/Universitair Medisch Centrum Groningen;
- prof. dr. H. Struijker Boudier, hoogleraar Onderzoek van hart- en vaatziekten, Universiteit Maastricht;

- prof. dr. J. Borst, bijzonder hoogleraar Experimentele Oncologie, Universiteit van Amsterdam;
- prof. dr. M. IJzerman, hoogleraar en hoofd van de vakgroep Health Technology & Services Research, Universiteit Twente;
- L. Lutter, bachelorstudent Biomedische wetenschappen, Universiteit van Amsterdam;
- S. Olyhoek, bachelorstudent Biomedische wetenschappen, Universiteit van Amsterdam;
- K. van de Ven, bachelorstudent Biomedische wetenschappen, Universiteit van Amsterdam.

4.15. Scheikunde

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. E. Schacht, honorary full professor, Department Organic Chemistry, Ghent University, België, heeft de kwaliteit van de opleidingen Scheikunde beoordeeld. De commissie bezocht tien instellingen. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 23, 24 en 25 april 2012 aan de Faculteit Technische Natuurwetenschappen van de Technische Universiteit Delft en de Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen van de Universiteit Leiden:
  - bacheloropleiding Biofarmaceutische Wetenschappen;
  - bacheloropleiding Life Science & Technology;
  - bacheloropleiding Molecular Science & Technology;
  - masteropleiding Bio-Pharmaceutical Sciences;
  - masteropleiding Chemical Engineering;
  - masteropleiding Chemistry;
  - masteropleiding Life Science & Technology – Delft;
  - masteropleiding Life Science & Technology – Leiden;
- ▶ 26 April 2012 to the Department of Chemical Engineering and Chemistry of Eindhoven University of Technology:
  - bacheloropleiding Chemical Engineering;
  - masteropleiding Chemical Engineering;
- ▶ 14 May 2012 to the Faculty of Agricultural and Environmental Sciences of Wageningen University:
  - bacheloropleiding Moleculaire Levenswetenschappen;
  - masteropleiding Molecular Life Sciences;
- ▶ 29 en 30 mei 2012 aan de Faculteit der Exacte Wetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam:
  - bacheloropleiding Scheikunde;
  - masteropleiding Farmaceutische Wetenschappen;
  - masteropleiding Drug Discovery and Safety;
- ▶ 30 May 2012 to the Faculty of Earth and Life Sciences of VU University Amsterdam:
  - masteropleiding Biomolecular Sciences;
- ▶ 6 juni 2012 aan de Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica van de Universiteit van Amsterdam:
  - bacheloropleiding Scheikunde;

- ▶ 6 June 2012 to the Faculty of Science and the Faculty of Sciences of University of Amsterdam and VU University Amsterdam:
  - masteropleiding Chemistry;
- ▶ 7 June 2012 to the Faculty of Science of Utrecht University:
  - bacheloropleiding Chemistry;
  - masteropleiding Chemical Sciences;
- ▶ 15 June 2012 to the Faculty of Science and Technology of University of Twente:
  - bacheloropleiding Chemical Engineering;
  - masteropleiding Chemical Engineering;
- ▶ 18 and 19 June 2012 to the Faculty of Mathematics and Natural Sciences of University of Groningen:
  - masteropleiding Chemistry;
  - masteropleiding Chemical Engineering.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. E. Schacht, ere-gewoonhoogleraar, Departement Organische Chemie, Polymeer Chemie & Biomaterialen, Universiteit Gent, België; voorzitter;
- prof. dr. B.U.W. Maes, Universiteit Antwerpen, onderzoeksprofessor en vicevoorzitter van het Departement Scheikunde van de Universiteit van Antwerpen;
- prof. dr. J.W. Verhoeven, emeritus hoogleraar Organische Scheikunde, Universiteit van Amsterdam;
- dr. J.J. Lerou, Principal Jan Lerou Consulting, LLC. Hilliard Ohio, US;
- dr. ir. P.J. Jansens, Corporate Scientist Process Technology DSM & Manager of the competence centre ACES, Geleen;
- prof. dr. J.A. van Bokhoven, SNF-Professor in Heterogeneous Catalysis at the Institute for Chemical and Bioengineering, ETH-Zürich, Zwitserland;
- prof. dr. J. Heck, hoogleraar Organometallic Chemie, Afdeling Chemie aan de Universiteit Hamburg, Duitsland;
- prof. dr. P. Kenis, professor in Microchemical Systems: Microreactors, Microfuel Cells, and Microfluidic Tools en afdelingshoofd Chemical and Biomolecular Engineering, University of Illinois, US;
- dr. G. van Lommen, senior director Medical Chemistry van Galapagos NV, Mechelen, België;
- prof. dr. P. Geerlings, hoogleraar conceptual and computational DFT with applications in organic, inorganic and biochemistry aan de Vrije Universiteit Brussel;
- M. Medic, student masteropleiding Life Science and Technology Universiteit Leiden, Leiden;
- N.A.W. Oppers, student bacheloropleiding Scheikundige Technologie, Technische Universiteit Eindhoven (TU/e).

4.16. Algemene Sociale Wetenschappen

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. L. van Langenhove, directeur van het Institute for Comparative Regional Integration Studies van de United Nations University (UNU-CRIS),

heeft de kwaliteit van de opleidingen Algemene Sociale Wetenschappen beoordeeld. De commissie bezocht twee instellingen. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 26 en 27 april 2012 aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht:
  - bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen;
  - masteropleiding Algemene Sociale Wetenschappen;
- ▶ 31 mei 2012 aan de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam:
  - bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. L. van Langenhove (voorzitter), directeur van het Institute for Comparative Regional Integration Studies van de United Nations University (UNU-CRIS);
- prof. dr. R. van der Veen, hoogleraar Sociologie van arbeid en organisatie, Erasmus Universiteit Rotterdam;
- prof. dr. W. van Haften, emeritus hoogleraar Filosofie en geschiedenis van opvoeding, vorming en onderwijs, Radboud Universiteit Nijmegen;
- prof. dr. P. Vermeersch, hoogleraar politieke wetenschap, Katholieke Universiteit Leuven;
- J. Bokkes, student Algemene Sociale Wetenschappen, Universiteit van Amsterdam;
- L. Ebberts BSc, student Algemene Sociale Wetenschappen, Universiteit Utrecht.

4.17. Criminologie

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. mr. E. Stamhuis, hoogleraar Straf(proces)recht en decaan van de Faculteit Rechtswetenschappen van de Open Universiteit, heeft de kwaliteit van de opleidingen Criminologie beoordeeld. De commissie bezocht vier instellingen. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 2 mei 2012 aan de Faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie van de Universiteit Utrecht:
  - masteropleiding Criminologie;
- ▶ 16 mei 2012 aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit Amsterdam:
  - bacheloropleiding Criminologie;
  - masteropleiding Criminologie;
- ▶ 23 mei 2012 aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden:
  - bacheloropleiding Criminologie;
  - masteropleiding Criminologie.
- ▶ 13 juni 2012 aan de Erasmus School of Law van de Erasmus Universiteit Rotterdam:
  - bacheloropleiding Criminologie;
  - masteropleiding Criminologie;

De leden van de commissie waren:

- prof. mr. E. Stamhuis (voorzitter), hoogleraar Straf(proces)recht, decaan Faculteit Rechtswetenschappen, Open Universiteit;
- drs. A.C. Berghuis, Raadadviseur op het terrein van rechtspleging en rechtshandhaving, Ministerie van Veiligheid & Justitie; voormalig hoofd afdeling onderzoek en advies van College van Procureurs-generaal;
- R.P.J.N. Damen MSc., masterstudent Criminologie, Erasmus Universiteit Rotterdam;
- prof. dr. I. Haen Marshall, hoogleraar Sociology and Criminal Justice, Northeastern University Boston, USA;
- T. van Ruitenburg, bachelorstudent Criminologie, Vrije Universiteit Amsterdam;
- prof. dr. G. Vervaeke, voorzitter Hoge Raad voor de Justitie, België.

4.18. Business, Corporate and Maritime Law, Erasmus Universiteit Rotterdam

Een visitatiecommissie onder de leiding van prof. dr. J.W. Zwemmer, emeritus hoogleraar Belastingrecht aan de Universiteit van Amsterdam, heeft de kwaliteit van de masteropleiding Business, Corporate and Maritime Law aan Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Erasmus Universiteit Rotterdam beoordeeld. Het bezoek vond plaats op 15 en 16 mei 2012.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. J.W. Zwemmer (chair), professor emeritus of Tax Law, University of Amsterdam, Amsterdam.
- prof. dr. J.A. Erauw, professor of Law at University of Ghent, Ghent, and adjunct professor at American University (Washington College of Law), Washington, DC.
- mr. D. Knottenbelt, lawyer and partner at law firm Houthoff Buruma, Rotterdam.
- A.N. Yeddanapalli LL.B., LL.M. student of the Advanced Master in International and European Economic Law at Maastricht University, Maastricht.

4.19. Culturele Antropologie

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. A. Droogers, emeritus hoogleraar Culturele Antropologie, Vrije Universiteit, heeft de kwaliteit van de opleidingen Culturele Antropologie beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 21 mei 2012 aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen:
  - bacheloropleiding Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie;
  - masteropleiding Anthropology and Development Studies;
- ▶ 8 juni 2012 aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam:
  - bacheloropleiding Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie;
  - masteropleiding Social and Cultural Anthropology;
- ▶ 11 en 12 juni 2012 aan het College Sociale Wetenschappen van de Universiteit van Amsterdam:
  - bacheloropleiding Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie;

- masteropleiding Cultural and Social Anthropology;
  - masteropleiding Contemporary Asian Studies;
  - masteropleiding Medical Anthropology and Sociology;
- ▶ 12 en 13 september 2012 aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht:
- bacheloropleiding Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie;
  - masteropleiding Culturele Antropologie;
  - masteropleiding Latijns-Amerika Studies;
- ▶ 14 september 2012 aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Universiteit Leiden:
- bacheloropleiding Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie;
  - masteropleiding Cultural Anthropology and Development Sociology.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. A. Droogers, emeritus hoogleraar Culturele Antropologie, Vrije Universiteit;
- prof. dr. M. Baud, hoogleraar Latijns-Amerika Studies en directeur van het Centrum voor Studie en Documentatie van Latijns-Amerika (CEDLA), Universiteit van Amsterdam;
- prof. dr. R. Pinxten, hoogleraar Culturele Antropologie, Universiteit Gent;
- dr. A. Pillen, universitair docent Medische Antropologie, University College London;
- ir. A. Papma, zakelijk directeur Oxfam/Novib NL;
- prof. dr. I. Hutter, hoogleraar Demografie en decaan van de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen;
- prof. dr. H. Donnan, hoogleraar Anthropology, Queen's University Belfast en codirecteur van het Centre for International Borders Research;
- prof. dr. M. Nichter, hoogleraar Anthropology, Public Health and Family Medicine, Universiteit van Arizona;
- R. Meijnen MA, alumnus Culturele Antropologie, Universiteit Leiden;
- C. Kemmeren MSc, alumnus Social and Cultural Anthropology, Vrije Universiteit Amsterdam en alumnus Human Geography, Universiteit van Amsterdam.

4.20. Logopediewetenschap, Universiteit Utrecht

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. R. Bastiaanse, hoogleraar Neurolinguïstiek aan de Rijksuniversiteit Groningen, heeft de kwaliteit van de masteropleiding Logopediewetenschap aan de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht beoordeeld. Het bezoek vond plaats op 24 en 31 mei 2012.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. R. Bastiaanse (voorzitter), hoogleraar Neurolinguïstiek, Rijksuniversiteit Groningen;
- prof. dr. K. van Lierde, hoogleraar, logopediste Universitair Ziekenhuis Gent, opleidingsvoorzitter opleiding Logopedische en audiologische wetenschappen, Universiteit Gent, België;
- dr. H. Peters, voormalig UHD Spraakpathologie, Radboud Universiteit Nijmegen;
- drs. K. Wiefferink, senior-onderzoeker bij de Nederlandse Stichting voor het Dove en Slechthorende Kind (NSDSK) Amsterdam;

- S. Peters, masterstudent Taal- en spraakpathologie, Radboud Universiteit Nijmegen.

4.21. Science and Innovation Management, Universiteit Utrecht

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. P. Wouters, directeur van het Centrum voor Wetenschap en Technologie Studies (CWTS) en hoogleraar of Scientometrics aan de Universiteit Leiden, heeft de kwaliteit van de opleidingen Science of Innovation Management aan de Universiteit Utrecht beoordeeld. Het bezoek vond plaats op 7 en 8 juni 2012. De commissie beoordeelde de volgende opleidingen:

- bacheloropleiding Natuurwetenschap en Innovatiemanagement;
- masteropleiding Science and Innovation Management.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. P. Wouters (chair), director of the Centre for Science and Technology Studies (CWTS) and professor of Scientometrics, Leiden University;
- prof. dr. J. Grin, professor of Policy Science, especially System Innovation, University of Amsterdam;
- prof. dr. V. Hoffmann, associate professor of Sustainability and Technology, ETH Zurich (Swiss Federal Institute of Technology), Switzerland;
- prof. dr. C. Leeuwis, professor of Communication and Innovation Studies, Wageningen University;
- A. Berendsen, BSc, master student of System Engineering, Policy Analysis & Management, Delft University of Technology.

4.22. Economie

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. P. A. Verheyen, emeritus hoogleraar bedrijfseconometrie en oud-voorzitter van het College van Bestuur van de Universiteit van Tilburg, heeft de kwaliteit van de opleidingen Economie van twee Nederlandse universiteiten beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 18 en 19 juni 2012 aan de Faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie van de Universiteit Utrecht:
  - bacheloropleiding Economie en Bedrijfseconomie;
  - masteropleiding Economics of Competition and Regulation;
  - masteropleiding Economics of Public Policy and Management;
  - masteropleiding International Economics and Business;
- ▶ 21 June 2012 to the Nijmegen School of Management of Radboud University Nijmegen:
  - bacheloropleiding Economics and Business Economics;
  - masteropleiding Economics.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. P. A. Verheyen (voorzitter), emeritus hoogleraar bedrijfseconometrie en oud-voorzitter van het College van Bestuur, Tilburg University;

- prof. dr. H. van Ees, hoogleraar Corporate Governance and Institutions aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- prof. dr. C. van Hulle, hoogleraar economie aan de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen, Katholieke Universiteit Leuven, België;
- prof. dr. T.C.M.J. van de Klundert, emeritus hoogleraar economie, Universiteit van Tilburg en Rijksuniversiteit Groningen;
- prof. dr. J.G. Kuijl RA, emeritus hoogleraar bedrijfseconomie inclusief de fiscale comptabiliteit, Universiteit Leiden;
- prof. dr. H. Visser, emeritus hoogleraar economie, Vrije Universiteit Amsterdam;
- M. van Bergen BSc, masterstudent Economics, Rijksuniversiteit Groningen.

4.23. Aardwetenschappen

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. M.A. Herber, professor of Geo-Energy, University of Groningen, heeft de kwaliteit van de opleidingen Aardwetenschappen beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 25 and 26 June 2012 to the Faculty of Agricultural and Environmental Sciences of Wageningen University:
  - bacheloropleiding Soil, Water, Atmosphere;
  - masteropleiding Earth and Environment.
- ▶ 27 and 28 June 2012 to the Faculty of Geosciences of Utrecht University:
  - bacheloropleiding Earth Sciences;
  - masteropleiding Earth Sciences;
- ▶ 29 June 2012 to the Faculty of Science of University of Amsterdam:
  - masteropleiding Earth Sciences;

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. M.A. Herber (chair), professor of Geo-Energy, University of Groningen, the Netherlands;
- prof. dr. M. Landrø, professor of Applied Geophysics, NTNU Trondheim (Norwegian University of Science and Technology), Norway;
- prof. dr. J.W. Hopmans, professor of Vadose Zone Hydrology, University of California (Davis), USA;
- prof. dr. em. D.E. Walling, hydrologist/geomorphologist, University of Exeter, UK;
- dr. M.A. Ossevoort, assistant professor of Science Education and Communication, University of Groningen, the Netherlands;
- R.L. Prenen, Msc, independent educational advisor;
- E. Rost, master's student Earth Sciences, VU Amsterdam;
- M.M. Cazemier MSc, master's graduate of Earth Sciences, Hydrology and Water Quality, Wageningen University;
- M. Weekenstroom, bachelor's student of Earth Sciences, Utrecht University, the Netherlands.

4.24. Liberal Arts and Sciences

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. D. Breimer, full professor Pharmacology and former Rector Magnificus and President, Leiden University, heeft de kwaliteit van verschillende opleidingen Liberal Arts and Sciences beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 5 September 2012 to Roosevelt Academy of Utrecht University:
  - bacheloropleiding Liberal Arts and Sciences;
- ▶ 6 September 2012 to University College Utrecht of Utrecht University:
  - bacheloropleiding Liberal Arts and Sciences;
- ▶ 7 September 2012 to the Faculty of Humanities of Utrecht University:
  - bacheloropleiding Liberal Arts and Sciences;
- ▶ 29 October 2012 to University College Maastricht of Maastricht University:
  - bacheloropleiding Liberal Arts and Sciences;
- ▶ 30 October 2012 to the Faculty of Liberal Arts and Sciences of Maastricht University:
  - bacheloropleiding Liberal Arts and Sciences: Maastricht Science Programme.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. D.D. Breimer (chair), full professor Pharmacology and former Rector Magnificus and President, Leiden University, the Netherlands;
- prof. dr. S. Abraham, lecturer at and rector of Bratislava International School of Liberal Arts, Slovakia;
- prof. dr. J.-P. De Greve, full professor department of Physics and vice-rector International Policy, Vrije Universiteit Brussel, Belgium;
- prof. dr. B. Kaplan, dean-emerita, Sarah Lawrence College, New York, US;
- prof. dr. H. Van den Bosch, professor in Management Education, Open Universiteit, Netherlands;
- Katherine Woolbright, bachelor student in International Politics and History at Jacobs University in Bremen, Germany.

4.25. Organisatiewetenschappen

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. A. Sorge, Honorary Professor, Faculty of Economics and Social Science, University of Potsdam, Germany, heeft de kwaliteit van de opleidingen Organisatiewetenschappen beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 5 and 6 September 2012 to the Tilburg School of Social and Behavioral Studies of Tilburg University:
  - bacheloropleiding Organisatiewetenschappen;
  - masteropleiding Organisation Studies
  - bacheloropleiding Personeelwetenschappen;
  - masteropleiding Human Resource Studies.

- ▶ 7 September 2012 to the Faculty of Social Sciences of VU University Amsterdam:
  - masteropleiding Culture, Organisation and Management;
  - masteropleiding Policy, Communication and Organisation.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. A. Sorge, Honorary Professor, Faculty of Economics and Social Science, University of Potsdam, Germany (chair);
- prof. dr. N. Phillips, Professor of Strategy and Organisational Behaviour, Imperial College Business School, London, UK;
- prof. dr. R. Reagans, Associate Professor, Sloan School of Management, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA, USA;
- prof. dr. H. Doorewaard, Professor of Organisational Development, Nijmegen School of Management, Radboud University Nijmegen, the Netherlands;
- prof. dr. P. Flood, Professor of Organisational Behaviour, Dublin City University, Ireland;
- G. Tiemens, BSc, student MSc programme Beleid, Communicatie en Organisatie (BCO), VU University Amsterdam.
- S. Keurentjes, BSc, master student of Organisation Studies, University of Tilburg, the Netherlands.

4.26. Farmacie

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. F.G.M. Russel, hoogleraar moleculaire farmacologie en toxicologie, UMC St. Radboud, heeft de kwaliteit van de opleidingen Farmacie beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 10 en 11 september 2012 aan de Faculteit Bètawetenschappen de van de Universiteit Utrecht:
  - bacheloropleiding Farmacie;
  - masteropleiding Farmacie;
  - masteropleiding Pharmaceutical Sciences;
- ▶ 8 en 9 oktober 2012 aan de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen en de Faculty of Medical Sciences van de Rijksuniversiteit Groningen:
  - bacheloropleiding Farmacie;
  - masteropleiding Farmacie;
  - masteropleiding Medical and Pharmaceutical Drug Innovation.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. F.G.M. Russel (voorzitter), hoogleraar moleculaire farmacologie en toxicologie, UMC St. Radboud;
- prof. dr. A. Verbruggen, hoogleraar radiofarmacie en geneesmiddelenanalyse, Katholieke Universiteit Leuven;
- prof. dr. H.J. Guchelaar, hoogleraar klinische farmacie, Universiteit Leiden;
- M.J.M. van Weelden-Hulshof, zelfstandig apotheker, Apotheek Ermel, Ermelo;
- J.M. Brussee BSc, student Bio-Pharmaceutical Sciences, Universiteit Leiden.

4.27. Biomedische Technologie

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. ir. J. Van der Sloten, professor in Engineering Sciences, KU Leuven, Belgium, heeft de kwaliteit van de opleidingen Biomedische Technologie beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 13 and 14 September 2012 to the faculty of Science and Technology of University of Twente:
  - bacheloropleiding Biomedical Technology;
  - masteropleiding Biomedical Engineering;
- ▶ 2 and 3 October 2012 to the Faculty of Mathematics and Natural Sciences of University of Groningen:
  - masteropleiding Biomedical Engineering;
- ▶ 10 and 11 October 2012 to the Department of Biomedical Engineering of Eindhoven University of Technology:
  - bacheloropleiding Biomedical Engineering;
  - masteropleiding Biomedical Engineering;
  - masteropleiding Medical Engineering.
- ▶ 23 and 24 October 2012 to the Faculty of Mechanical, Maritime and Materials Engineering of Delft University of Technology:
  - masteropleiding Biomedical Engineering;

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. ir. J. Vander Sloten, professor in Engineering Sciences, KU Leuven, Belgium;
- dr. J. Struijk, associate professor Health Science and Technology, Aalborg University, Denmark;
- prof. dr. ir. J.A.E. Spaan, emeritus professor in Medical Physics, University of Amsterdam;
- prof. dr. R. Reilly, professor in Neurotechnology, Trinity College Dublin;
- J.Y. de Boer, bachelor student Biomedische Technologie Universiteit Twente.
- S. van Tienhoven BSc, master student Biomedical Engineering, Eindhoven University of Technology.

4.28. Werktuigbouwkunde

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. J.K.M. de Schutter, professor in Mechanical Engineering, KU Leuven, Belgium, heeft de kwaliteit van de opleidingen Werktuigbouwkunde beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 14 September 2012 to the Faculty of Engineering Technology of University of Twente:
  - bacheloropleiding Mechanical Engineering;
  - masteropleiding Mechanical Engineering.
- ▶ 20 and 21 September 2012 to the Faculty of Mechanical, Maritime and Materials Engineering of Delft University of Technology:
  - bacheloropleiding Mechanical Engineering;

- bacheloropleiding Marine Technology;
  - masteropleiding Mechanical Engineering;
  - masteropleiding Materials Science and Engineering;
  - masteropleiding Marine Technology;
  - masteropleiding Offshore & Dredging Engineering;
- 25 September 2012 to the Department of Mechanical Engineering of Eindhoven University of Technology:
- bacheloropleiding Mechanical Engineering;
  - masteropleiding Mechanical Engineering;

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. J.K.M. de Schutter, professor of Mechanical Engineering, KU Leuven;
- prof. dr. J.J. ter Meulen, emeritus professor Applied Physics, Radboud University Nijmegen;
- prof. dr. M. Vantorre, professor of Maritime Technology, Ghent University;
- ir. G. Calis, former Corporate Head Office Stork B.V.;
- ir. H. Grunefeld, educational development consultant, Utrecht University;
- S.E.M. Janssen BSc, master student of Mechanical Engineering, Eindhoven University of Technology;
- T.O.W. Opraus, bachelor student of Mechanical Engineering, Delft University of Technology.

4.29. Tandheelkunde

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. H.F.P. Hillen, emeritus hoogleraar Interne Geneeskunde aan de Universiteit van Maastricht, heeft de kwaliteit van de opleidingen Tandheelkunde beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- 17 en 18 september 2012 aan de Faculteit Medische Wetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen:
- bacheloropleiding Tandheelkunde;
  - masteropleiding Tandheelkunde;
- 19 en 20 september 2012 aan de Faculteit Medische Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen:
- bacheloropleiding Tandheelkunde;
  - masteropleiding Tandheelkunde.
- 25 en 26 september 2012 aan het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam:
- bacheloropleiding Tandheelkunde;

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. H.F.P. Hillen, emeritus hoogleraar Interne Geneeskunde aan de Universiteit van Maastricht, voorzitter;
- C.R.G. van den Breemer BSc, masterstudente Tandheelkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen;

- prof. dr. Th. J. ten Cate hoogleraar Medische Onderwijskunde, Universiteit Utrecht;
- J. van Elst BSc, masterstudente Tandheelkunde aan de Radboud Universiteit Nijmegen;
- drs. J.A.C. de Kock van Leeuwen, praktijk tandarts te Den Haag;
- dr. H. Mulder, plaatsvervangend directeur Expertisecentrum, Directie Onderwijs en Opleidingen van het UMC Utrecht;
- prof. dr. I. Naert, hoogleraar Prothetische Tandheelkunde aan de Katholieke Universiteit Leuven, België, vice-voorzitter.

4.30. Water Education, UNESCO/IHE

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. A. van der Beken, emeritus hoogleraar aan de Vrije Universiteit Brussel, België, heeft de kwaliteit van vier masteropleidingen van het UNESCO-IHE Institute for Water Education in Delft beoordeeld. Het bezoek vond plaats op 17, 18 en 19 september 2012. De commissie beoordeelde de volgende opleidingen:

- masteropleiding Municipal Water and Infrastructure;
- masteropleiding Environmental Science;
- masteropleiding Water Management;
- masteropleiding Water Science and Engineering.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. A. van der Beken (chair), emeritus professor, Free University Brussels (Vrije Universiteit Brussel);
- prof. ing. J. Bogardi, professor in Water Resources at the Faculty of Agriculture of the University of Bonn, Germany;
- prof. D. Gyawali, professor at the Nepal Academy of Science and Technology (NAST);
- prof. dr. R. Kfir, extraordinary professor Microbiology and Plant Pathology and senior advisor at the Water Institute, University of Pretoria, South Africa;
- prof. dr. G. Zeeman, professor in New Sanitation at Wageningen University and Research Centre (WUR);
- F. Kramer BSc, master student of Water Management at Delft University of Technology.

4.31. Nanoscience, Rijksuniversiteit Groningen

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. F.C. de Schrijver, emeritus hoogleraar aan de Faculteit der Exacte Wetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven, België, heeft de kwaliteit van de masteropleiding Nanoscience aan de Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen beoordeeld. Het bezoek vond plaats op 19 en 20 september 2012.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. F.C. De Schryver, professor emeritus at the Faculty of Sciences, Department of Chemistry, Catholic University of Louvain.
- prof. dr. J. Hellemans, emeritus professor at the Faculty Sciences, Department of Physics and Astronomy, Catholic University of Louvain.

- prof. dr. J.J. McGarvey, emeritus professor of Chemistry and visiting research professor at the School of Chemistry and Chemical Engineering, Queen's University of Belfast.
- prof. dr. A.D. Wieck, professor of Applied Solid State Physics at the Ruhr University at Bochum.
- prof. dr. A. Revcolevschi, emeritus professor of Solid State Chemistry at the University of Paris 11 (Orsay).
- P.M. Muilwijk, master student of Nanotechnology at the University of Twente.

4.32. Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. W. Callebaut, hoogleraar aan het Konrad Lorenz Instituut, Wenen, Oostenrijk, heeft de kwaliteit van de opleidingen Wijsbegeerte van een Wetenschapsgebied beoordeeld. De commissie bezocht in 2012 twee instellingen. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 24 en 25 september 2012 aan de Faculteit Wijsbegeerte van de Rijksuniversiteit Groningen:
  - bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied;
  - masteropleiding Filosofie;
- ▶ 28 september 2012 aan de Faculteit der Wijsbegeerte van de Vrije Universiteit Amsterdam:
  - masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. W. Callebaut, hoogleraar aan het Konrad Lorenz Instituut, Wenen, Oostenrijk;
- prof. dr. R. Corbey, hoogleraar Epistemology of Archaeology and Anthropology aan de Universiteit Leiden en UHD Filosofische Antropologie aan de Universiteit van Tilburg;
- prof. dr. H. Procee, emeritus bijzonder hoogleraar Wijsbegeerte in relatie tot academische vorming aan de Universiteit Twente;
- drs. D.H. Oosthoek, vakdidacticus Filosofie aan de Universiteit Leiden;
- A. Hökberg, MSc, masterstudent Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

4.33. Bewegingswetenschappen

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. N. Fowler, head of Exercise and Sport Science Department, Manchester Metropolitan University, heeft de kwaliteit van de opleidingen Bewegingswetenschappen beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 25 and 26 September 2012 to the Faculty of Human Movement Sciences of VU University Amsterdam:
  - bacheloropleiding Human Movement Sciences;
  - masteropleiding Human Movement Sciences.
- ▶ 26 and 27 September 2012 to the Center of Human Movement Sciences of University of Groningen:
  - bacheloropleiding Human Movement Sciences;
  - masteropleiding Human Movement Sciences.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. N. Fowler (chair), head of Exercise and Sport Science Department, Manchester Metropolitan University;
- prof. dr. R.G.J. Meulenbroek, director of the master's programme Cognitive Neurosciences, Radboud University Nijmegen;
- prof. dr. P. Wylleman, professor of Sport Psychology, Vrije Universiteit Brussel;
- prof. dr. M. Rodgers, PT, PhD, chair of Department of Physical Therapy and Rehabilitation Sciences, University of Maryland School of Medicine;
- R. Plas, BSc, student of the research master in Fundamental and Clinical Human Movement Sciences, VU University, Amsterdam (present during the site visit at the University of Groningen);
- E. Middeljans, BSc, student of the master's programme in Human Movement Sciences, University of Groningen (present during the site visit at VU University, Amsterdam).

4.34. Informatiekunde

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. R.J. Wieringa, hoogleraar Information Systems aan de Universiteit Twente, heeft de kwaliteit van opleidingen Informatiekunde beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 26 and 27 September 2012 to the Faculty of Science of Radboud University:
  - masteropleiding Information Science.
- ▶ 2 en 3 oktober 2012 aan de Faculteit Bètawetenschappen van de Universiteit Utrecht:
  - bacheloropleiding Informatiekunde;
  - masteropleiding Informatiekunde;

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. E.W. Berghout, professor of Information Systems, University of Groningen;
- prof. dr. W. van Grembergen, professor of Information Technology and Business informatics, University of Antwerp;
- H. Steltenpohl, BSc, master's student of Information Science, University of Amsterdam.
- prof. dr. O. De Troyer, professor of Computer Science, Vrije Universiteit Brussel;
- prof. dr. R.J. Wieringa (chair), professor of Information Systems, University of Twente.

4.35. Bouwkunde

Een visitatiecommissie onder leiding van P. Kohnstamm, emeritus hoogleraar Vastgoedkunde aan de Universiteit van Amsterdam en partner van Kohnstamm Advies, heeft de kwaliteit van de opleidingen Bouwkunde beoordeeld. De bezoeken vonden plaats op:

- ▶ 15 en 16 oktober 2012 aan de faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit Delft:
  - bacheloropleiding Bouwkunde;
  - masteropleiding Architecture, Urbanism and Building Sciences;

- ▶ 22 en 23 oktober 2012 aan de Faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit Eindhoven:
- bacheloropleiding Bouwkunde;
- masteropleiding Architecture, Building and Planning.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. P.P. Kohnstamm (voorzitter), emeritus hoogleraar Vastgoedkunde aan de Universiteit van Amsterdam en partner van Kohnstamm Advies;
- prof. dr. L. de Klerk, emeritus hoogleraar Algemene Planologie aan de Universiteit van Amsterdam;
- prof. dr. A. Janssens, hoogleraar Bouwfysica en bouwconstructieve toepassingen aan de Universiteit Gent (België);
- prof. dr. A. Loeckx, bijzonder emeritus hoogleraar Architectuur en Stadsvernieuwing aan de KU Leuven (België);
- I. de Boer, algemeen directeur Woonbedrijf Eindhoven;
- J. Koeleman BSc (student-lid), masterstudent Architecture, Building and Planning aan de Technische Universiteit Eindhoven;
- M. Overtoom (student-lid), masterstudent Architecture, Urbanism and Building Sciences aan de Technische Universiteit Delft.

4.36. Environmental and Energy Management, Universiteit Twente

Een visitatiecommissie onder leiding van dr. E. Bomberg, senior lecturer aan de School of Social and Political Science van de University of Edinburgh heeft de kwaliteit van de masteropleiding Environmental and Energy Management aan de Universiteit Twente beoordeeld. Dit bezoek vond plaats op 19 oktober 2012.

De leden van de commissie waren:

- dr. E. Bomberg (chair), senior lecturer and school deputy director of UG Teaching, Politics and International Relations, School of Social and Political Science. University of Edinburgh;
- prof. K. Eckerberg, professor in Public Administration, Department of Political Science, Umeå University;
- prof. K.I. Hanf, professor at the department of Political Science, Pompeu Fabra University, Barcelona;
- prof. dr. K. Blum, senior lecturer within the Postgraduate Programme Renewable Energy, Energy and Semiconductor Research, Institute of physics, Faculty of Mathematics and Science, Carl von Ossietzky Universität Oldenburg;
- A. Harnmeijer, double MSc graduate Environmental Science and Environmental Economics, University of Wageningen.

4.37. Geomatics, Technische Universiteit Delft

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. H.F.L. Ottens, emeritus hoogleraar Sociale Geografie aan de Universiteit Utrecht, heeft de kwaliteit van de masteropleiding Geomatics aan de Faculteit der Architectuur van de Technische Universiteit Delft beoordeeld. Het bezoek vond plaats op 29 en 30 oktober 2012 aan de Technische Universiteit Delft.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. H.F.L. Ottens, emeritus professor of Social Geography, University Utrecht;
- prof. dr. P. van der Molen, professor at the Faculty of Geo-Information Science and Earth Observation ITC, University of Twente;
- prof. dr. N.J. Sneeuw, professor and head of the Institute of Geodesy, University of Stuttgart;
- drs. W.C.A. de Haas, senior advisor information management, Staff Directorate General Rijkswaterstaat;
- A.R. Snee, BSc, student of the master's programme Geo-information Science, Wageningen University.

4.38. Oncology, Vrije Universiteit Amsterdam

Een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. A. de Goeij, opleidingsdirecteur Geneeskunde van de Faculty of Health Medicine and Life Sciences aan de Universiteit Maastricht, heeft de kwaliteit van de masteropleiding Oncology aan de School of Medical Sciences van de Vrije Universiteit Amsterdam beoordeeld. Het bezoek vond plaats op 5 november 2012.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. A. de Goeij (voorzitter), opleidingsdirecteur Geneeskunde aan de Faculty of Health Medicine and Life Sciences van de Universiteit Maastricht;
- dr. H.E. Westerveld, internist-docent Geneeskunde aan het UMC Utrecht en opleidingscoördinator van de selectieve research master SUMMA te Utrecht;
- prof. G. J. Adema, hoofd Molecular Immunology van de afdeling Tumor Immunologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen;
- dr. K. Denzer, coördinator van het masterprogramma Infection and Immunity aan de Universiteit Utrecht;
- prof. dr. M. Peeters, diensthoofd Oncologie van het Universitair Ziekenhuis Antwerpen en hoogleraar Oncologie aan de Universiteit Antwerpen;
- L. Koopal BSc, masterstudent Geneeskunde aan de Faculty of Health, Medicine and Life Sciences (FHML) van de Universiteit Maastricht.

5. STATE OF THE ART-RAPPORTEN

QANU biedt instellingen de gelegenheid om in het kader van een clustervisite een commissie te vragen een *state of the art*-rapport te schrijven. Dat is een rapport over de stand van zaken in het universitaire onderwijs in een discipline in Nederland. Een *state of the art*-rapport is een afzonderlijk rapport dat geen deel uitmaakt van de beoordelingsrapporten die een commissie produceert. Het speelt geen rol in de procedure die leidt tot heraccreditatie van een opleiding. De instellingen kunnen een commissie vragen om in te gaan op specifieke onderwerpen, vragen of problemen.

QANU hanteert het uitgangspunt dat *state of the art*-rapporten openbaar zijn, maar publiceert de rapporten pas wanneer alle betrokken instellingen daarmee expliciet hebben ingestemd.

Hierna worden de voornaamste bevindingen van de in dit verslagjaar afgeronde *state of the art*-rapporten kort samengevat.

5.1. State of the art-rapport Rechtsgeleerdheid

De commissie stelt vast dat er binnen de faculteiten die de opleidingen Rechtsgeleerdheid verzorgen – niet altijd onder ideale omstandigheden – hard gewerkt wordt om grote aantallen studenten tot goede juristen op te leiden. Zij is van oordeel dat de juridische bachelor- en masteropleidingen zonder meer aan de maat zijn, zij het dat er spanning blijft bestaan tussen kwaliteit en massaliteit. De slechte staf/studentratio's zijn even kenmerkend voor de rechtenfaculteiten als de slechte rendementen. Het *state of the art* rapport laat zien dat er daarmee binnen de faculteiten op allerlei verschillende manieren creatief mee omgegaan. Ook van elkaar kan nog veel geleerd worden. Versterking van de onderlinge contacten tussen docenten van de verschillende opleidingen en faculteiten, waarbij uitwisseling van ervaringen en best practices geschiedt, zal daaraan een bijdrage kunnen leveren.

5.2. State of the art-rapport Pedagogische Wetenschappen

De commissie concludeert dat zij in het algemeen kan stellen dat de opleidingen Pedagogische Wetenschappen aan de Nederlandse Universiteiten floreren. Ze kunnen zich verheugen in een grote belangstelling van studenten, wat veel vraagt van de betrokken docenten. Maar de commissie heeft gezien dat de inzet en het enthousiasme van de docenten niets te wensen overlaat. De opleidingen zijn wetenschappelijk goed onderbouwd, ze leveren studenten af die een gedegen academische opleiding hebben genoten en die voldoende kennis hebben gemaakt met onderzoek.

Samenvattend formuleert de commissie enkele algemene aanbevelingen:

- de masteropleiding Pedagogische Wetenschappen moet uitgebreid worden naar twee jaar;
- de opleidingen moeten actiever werk maken van de internationalisering van de opleidingen, in het bijzonder moeten studenten meer gestimuleerd worden een deel van hun opleiding in het buitenland te doen;
- de opleidingen zouden er goed aan doen hun didactische uitgangspunten bij de inrichting van de opleiding te expliciteren en de programma's vorm te geven aan de hand van een helder; coherent en voor alle docenten gemeenschappelijk didactisch concept;
- de praktijkcomponent in de opleidingen kan versterkt worden;

- de plannen van examencommissies om de kwaliteit van toetsen en theses te monitoren moeten zo snel mogelijk geïmplementeerd worden;
- de beoordeling van zowel bachelor- als masterthesis kan transparanter en betrouwbaarder door een betere uitwerking van de beoordelingsformulieren en door er nauw op toe te zien dat de beoordelingsformulieren op de juiste wijze gebruikt worden.

5.3. State of the art-rapport Geneeskunde

De visitatiecommissie concludeert dat de meeste opleidingen hebben veel werk gemaakt van de opmerkingen van de vorige visitatie en dat dit zich goed laat zien in sterke verbetering van zowel de professionele ontwikkeling als van de wetenschappelijke vorming en zeker ook in een meer allesomvattende toetsing, die bovendien meer valide en betrouwbaar is dan voorheen. Dit maakt dat met betrekking tot de standaard gerealiseerd niveau er ruim 'evidence' kan worden getoond dat de eindtermen bereikt worden. De Nederlandse opleidingen geneeskunde zijn van hoog niveau. Er zijn een aantal 'best practices' te benoemen, die internationaal navolging verdienen. De commissie heeft aandachtspunten en aanbevelingen geformuleerd ten einde de opleidingen een handvat te geven om in de toekomst artsen af te leveren die nog beter zullen functioneren in de gezondheidszorg zodat de kwaliteit van zorg aan de patiënten nog zal toenemen.

6. ONDERZOEKSBEoordelingen

De volgende paragrafen vermelden de onderzoeksbeoordelingen die door QANU in opdracht zijn uitgevoerd en in het verslagjaar zijn afgerond. De rapporten zijn te vinden op de website van QANU. De commissiesamenstellingen zijn opgenomen in bijlage 3. Omdat de commentaar- en acceptatieprocedures soms veel tijd in beslag nemen, zullen de rapporten van enkele onderzoeksbeoordelingen die in 2012 plaatsvonden, pas in 2013 worden gepubliceerd.

6.1. Physics

Een internationale commissie onder voorzitterschap van prof. dr J.F. van der Veen, Professor of Physics aan het Paul Scherrer Instituut in Villigen (CH), heeft tussen 27 en 30 juni 2011 in totaal 39 onderzoeksprogramma's van de volgende onderzoeksinstituten c.q. –groepen beoordeeld:

- ▶ Rijksuniversiteit Groningen (4 programma's):
  - Zernike Institute for Advanced Materials;
  - Centre for Theoretical Physics (CTN);
  - Energy and Sustainability Research Institute Groningen (ESRIG);
  - Kernfysisch Versneller Instituut (KVI).

- ▶ Universiteit Twente (3 programma's):
  - MESA+ (Institute for Nanotechnology);
  - MIRA (Institute for Biomedical Technology and Technical Medicine);
  - IMPACT (Institute for Energy and Resources).

- ▶ Radboud Universiteit Nijmegen (3 programma's):
  - Institute for Molecules and Materials (IMM)
  - Institute for Mathematics, Astrophysics and Particle Physics (IMAPP)
  - Donders Centre for Neuroscience (DCN)

- ▶ Technische Universiteit Eindhoven (3 clusters van programma's):
  - Functional Materials;
  - Transport Physics;
  - Plasma Physics and Radiation Technology.

- ▶ Universiteit van Amsterdam (6 programma's):
  - Institute of Physics.

- ▶ Vrije Universiteit Amsterdam (5 programma's):
  - Institute for Lasers, Life and Biophotonics (LaserLaB);
  - Nikhef.

- ▶ Universiteit Utrecht (6 programma's):
  - Department of Physics and Astronomy.

- ▶ Technische Universiteit Delft (5 programma's):
  - Departments of Bionanoscience (BN), Imaging Science & Technology (IST), Multi-Scale Physics (MSP), Quantum Nanoscience (QN) and Radiation, Radionuclides & Reactors (R3).

- ▶ Universiteit Leiden (4 programma's):
- Leiden Institute of Physics (LION).

De commissie was verdeeld in drie subcommissies die elk het onderzoek van drie instellingen hebben beoordeeld:

- ▶ Subcommissie RUG, UT, RU
  - Hilbert von Löhneysen, Universität Karlsruhe (TH), voorzitter
  - Masao Doi, University of Tokyo
  - Monika Ritsch-Marte, Medical University of Innsbruck
  - Friso van der Veen, ETH Zurich
  - Albrecht Wagner, University of Hamburg
- ▶ Subcommissie TUE, UvA, VU
  - Friedrich Wagner, Max-Planck-Institute of Plasma Physics, voorzitter
  - Siegfried Bethke, Max Planck Institut für Physik
  - Phil Bucksbaum, Stanford University
  - Paul Chaikin, New York University
  - Jean-Louis Martin, École Polytechnique
  - Martin Stutzmann, TU München
- ▶ Subcommissie UU, TUD, LEI
  - Sanjoy Banerjee, City University of New York (CUNY), subcommittee chair
  - John Brady, California Institute of Technology
  - Jonathan Richard Ellis, King's College London
  - Rob Hartman, ASML, Eindhoven.
  - Jürgen Kurths, Humboldt University of Berlin
  - Gerhard Rempe, Technical University of Munich
  - Erio Tosatti, International School for Advanced Studies (SISSA), Trieste.

6.2. Electrical Engineering

Een internationale commissie onder voorzitterschap van prof. B. de Moor, hoogleraar aan het Departement Elektrotechniek (ESAT) van de Katholieke Universiteit Leuven, heeft tussen 21 en 25 november 2011 in totaal 30 onderzoeksprogramma's van de volgende onderzoeksinstituten c.q. -groepen beoordeeld:

- ▶ Technische Universiteit Eindhoven (9 programma's):
  - Department of Electrical Engineering;
- ▶ Universiteit Twente (11 programma's):
  - MESA+ (Institute for Nanotechnology);
  - CTTT (for all ICT-oriented research groups);
  - MIRA (Institute for Biomedical Technology and Technical Medicine);
  - IMPACT (Institute for Energy and Resources).

- ▶ Technische Universiteit Delft (10 programma's):
- Department of Telecommunications;
- Department of Microelectronics (& Computer Engineering);
- Department of Electrical Sustainable Energy.

De leden van de commissie waren:

- Prof. Bart de Moor, KU Leuven (chair);
- Prof. Kay Hameyer, RWTH Aachen University;
- Prof. Lajos Hanzo, University of Southampton;
- Marcel Pelgrom, NXP Semiconductors, Eindhoven;
- Prof. Johan Schoukens, VU Brussel;
- Prof. Anthony Walton, University of Edinburgh.

6.3. Psychology

Een internationale commissie onder voorzitterschap van prof. dr. G.J. Mellenbergh, emeritus hoogleraar Psychologische Methoden aan de Universiteit van Amsterdam, heeft op 20, 21 en 22 september en op 17, 18, 19, 20 and 21 oktober 2011 in totaal 45 onderzoeksprogramma's van de volgende onderzoeksinstituten c.q. –groepen beoordeeld:

- ▶ Universiteit Leiden:
  - Leiden Institute of Psychology (5 programma's).
- ▶ Universiteit van Tilburg:
  - Tilburg School of Social and Behavioural Sciences (TSB) (7 programma's).
- ▶ Universiteit Maastricht:
  - Faculty of Psychology and Neuroscience (4 programma's).
- ▶ Rijksuniversiteit Groningen:
  - Heymans Institute for Psychological Research (6 programma's).
- ▶ Universiteit Twente:
  - Institute for Behavioural Research (4 programma's).
- ▶ Universiteit Utrecht:
  - Linschoten Institute for Psychological Research (7 programma's).
- ▶ Vrije Universiteit Amsterdam:
  - Faculty of Psychology and Education (6 programma's).
- ▶ Universiteit van Amsterdam:
  - Psychology Research Institute (6 programma's).

De leden van de commissie waren:

- prof. G.J. Mellenbergh (chair), emeritus professor of Psychological Methods at the University of Amsterdam;
- prof. M. Brysbaert, professor of Experimental Psychology at Ghent University, Belgium;
- prof. D. Guest, professor of Organizational Psychology and HRM at King's College London, UK;
- prof. K. Hugdahl, professor of Biological and Medical Psychology at the University of Bergen, Norway;
- prof. A. Karmiloff-Smith, Professorial Research Fellow at the Centre for Brain & Cognitive Development, Birkbeck, University of London, United Kingdom;
- prof. J. Margraf, Alexander von Humboldt Professor in Clinical Psychology and Psychotherapy at Ruhr University Bochum, Germany;
- prof. I. van Mechelen, professor of Quantitative Psychology and Individual Differences at the KU Leuven, Belgium;
- prof. C. Sedikides, professor of Social and Personality Psychology at the Centre for Research on Self and Identity School of Psychology, University of Southampton, UK.

6.4. Biology

Een internationale commissie onder voorzitterschap van prof. dr. A.J.B. Zehnder, emeritus hoogleraar aan de Eidgenössische Technische Hochschule (ETH) Zürich, heeft van 3 tot en met 9 november 2011 in totaal 72 onderzoeksprogramma's van de volgende onderzoeksinstituten c.q. -groepen beoordeeld:

- ▶ Vrije Universiteit Amsterdam (9 programma's):
  - Center for Neurogenomics and Cognitive Research (CNCR);
  - Department of Ecological Sciences (AEW);
  - Department of Molecular Cell Biology (MCB).
- ▶ Universiteit van Amsterdam (12 programma's):
  - Institute for Biodiversity and Ecosystem Dynamics (IBED);
  - Swammerdam Institute for Life Sciences (SILS).
- ▶ Rijksuniversiteit Groningen (19 programma's):
  - Centre for Behaviour and Neurosciences (CBN);
  - Centre for Ecological and Evolutionary Studies (CEES);
  - Groningen Biomolecular Sciences and Biotechnology Institute (GBB).
- ▶ Wageningen University (19 programma's).
- ▶ Universiteit Utrecht :
  - Department of Biology (DB) (11 programma's).
- ▶ Universiteit Leiden:
  - Institute of Biology (IBL) (2 programma's).

De leden van de commissie waren:

- prof. Alexander J.B. Zehnder, Director Alberta Water Research Institute Edmonton and emeritus ETH Zurich (chairman);
- prof. Joan W. Bennett, Rutgers University;
- prof. Roger Butlin, University of Sheffield;
- prof. Hans A. Hofmann, University of Texas at Austin;
- prof. Barbara Hohn, Friedrich Miescher Institute, Basel;
- prof. David Tilman, University of Minnesota;
- prof. Fritz Trillmich, University of Bielefeld;
- prof. Claus Wasternack, Leibniz Institute of Plant Biochemistry, Halle.

6.5. Civil Engineering, Technische Universiteit Delft en Universiteit Twente

Een internationale commissie onder voorzitterschap van prof. J. Dronkers heeft op 27, 28 en 29 februari 2012 13 onderzoeksprogramma's van de volgende onderzoeksinstituten c.q. –groepen beoordeeld:

- ▶ Technische Universiteit Delft (10 programma's):
  - Delft Civil Engineering Research Institute.
- ▶ Universiteit Twente (3 programma's):
  - Department of Civil Engineering.

De leden van de commissie waren:

- prof. Job Dronkers, Deltares Delft, chairman;
- prof. Dominic Reeve, Swansea University, UK;
- prof. Günter Blöschl, Vienna University of Technology, Austria;
- prof. Hani Mahmassani, Northwestern University, USA;
- prof. Mike Kagioglou, Salford University, UK;
- prof. Giuseppe Mancini, Politecnico di Torino, Italy.

6.6. Behavioral Sciences Institute (BSI), Radboud Universiteit Nijmegen

Een internationale commissie onder voorzitterschap van prof. dr. W.A. Collins, hoogleraar aan de University of Minnesota (USA), heeft op 3, 4 en 5 oktober 2011 het Behavioral Sciences Institute van de Radboud Universiteit Nijmegen beoordeeld. De commissie heeft oordelen gegeven over het instituut als geheel en over de zes onderzoeksprogramma's die binnen het instituut zijn ondergebracht.

De leden van de commissie waren:

- prof. W. A. Collins (chair), Institute of Child Development, University of Minnesota, Minnesota, USA;
- prof. R.A. Fabes, School of Social and Family Dynamics, Arizona State University, Arizona, USA;
- prof. K. Fiedler, Psychologisches Institut, University Heidelberg, Heidelberg, Germany;

- prof. L.E. Tetrick, Psychology department, George Mason University, Fairfax, Virginia, USA;
- prof. K.R. Pugh, Haskins Laboratories, New Haven, Connecticut, USA.

6.7. Veterinary Sciences, Universiteit Utrecht

Een internationale commissie onder voorzitterschap van prof. dr. E.J. Ruitenbergh, hoogleraar International Public Health aan de Vrije Universiteit Amsterdam, heeft op 10 – 12 juni 2012 het onderzoek op het gebied van de Veterinary Sciences dat wordt uitgevoerd aan de Universiteit Utrecht beoordeeld. De commissie heeft oordelen gegeven over het Institute of Veterinary Research als geheel en over de zes onderzoeksprogramma's die binnen het instituut zijn ondergebracht.

De leden van de commissie waren:

- prof. dr. E.J. Ruitenbergh (DVM), Vrije Universiteit Amsterdam, chairman
- prof. dr. C. Belzung, Université François-Rabelais, Tours
- prof. dr. H. Niemann (DVM), Institut für Nutztiergenetik (ING), Neustadt-Mariensee
- prof. dr. T.J. Rosol, Ohio State University, Columbus
- prof. dr. R.E. Peterson, University of Wisconsin, Madison
- prof. dr. S.W. Reid (DVM), Royal Veterinary College, London
- prof. dr. H.J. Thiel (DVM), Justus-Liebig-Universität Giessen.

6.8. Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur (OGC), Universiteit Utrecht

Een internationale commissie onder voorzitterschap van prof. dr. Rosamond McKitterick, hoogleraar Medieval History aan de University of Cambridge en Fellow of Sidney Sussex College, heeft op 2 – 4 juli 2012 het Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur (OGC) van de Universiteit Utrecht beoordeeld. De commissie heeft oordelen gegeven over het instituut als geheel en over de tien onderzoeksprogramma's die binnen het instituut zijn ondergebracht.

De leden van de commissie waren:

- prof. R. McKitterick, Cambridge University, UK, chair of the Committee;
- prof. E. Boehmer, Oxford University, UK;
- prof. J. Muller, Brown University, USA;
- prof. D.N. Rodowick, Harvard University, Cambridge USA;

6.9. Centre for Language Studies (CLS), Radboud Universiteit Nijmegen

Een internationale commissie onder voorzitterschap van prof. dr. G. Booij, emeritus hoogleraar Algemene Taalwetenschap en Nederlands aan de Universiteit Leiden, heeft op 9, 10 en 11 oktober 2012 het Centre for Language Studies van de Radboud Universiteit Nijmegen beoordeeld. De commissie heeft oordelen gegeven over het instituut als geheel en over de vijf onderzoeksprogramma's die binnen het instituut zijn ondergebracht.

De leden van de commissie waren:

- prof. G. Booij, Leiden University, Leiden, the Netherlands, chair of the Committee;
- prof. R. Mayberry, University of California San Diego, La Jolla, USA;
- prof. J. Oberlander, University of Edinburgh, United Kingdom;
- prof. D. O'Keefe, Northwestern University, Evanston, USA;
- prof. E. Traugott, Stanford University, Stanford, USA.

7. OVERIGE WERKZAAMHEDEN EN DIENSTEN

Dit hoofdstuk geeft een beeld van de overige werkzaamheden en diensten die QANU heeft uitgevoerd en die in het verslagjaar zijn afgerond.

7.1. Beoordeling exameninstellingen financiële dienstverlening

Sinds 2008 organiseert QANU voor het College Deskundigheidsbevordering Financiële Dienstverlening (CDFD) de beoordeling van de exameninstellingen voor de financiële dienstverlening. In 2012 heeft QANU de beoordeling uitgevoerd van het Exameninstituut van de Hogeschool Utrecht.

Daarnaast stelt QANU elk jaar twee jaarrapportages op, één in februari of maart waarin de vorderingen van de commerciële exameninstellingen worden beschreven en één in oktober of november dat gewijd is aan de exameninstellingen van de hogescholen.

QANU heeft daarnaast, in het kader van een pilot, in twee mini-audits geparticipeerd die betrekking hadden op de nieuwe examens pensioenen.

7.2. Participatie in verschillende TEMPUS-projecten

QANU participeert sinds 2010 als 'European partner' in het TEMPUS-project PICQA (Promoting Internationalization and Comparability of Quality Assurance in Higher Education) dat geleid wordt door de Duitse *quality assurance agency* ASIIN en waaraan onder meer het National Center for Professional Education Quality Assurance (ANQA) uit Jerevan (Armenië) en het National Center for Educational Quality Enhancement (NCEQE) uit Tbilisi (Georgië) deelnemen. Het project heeft tot doel de Armeense en Georgische regering te ondersteunen bij de ontwikkeling van een systeem voor externe kwaliteitszorg. De bijdrage van QANU aan het project bestaat uit advisering en training.

QANU participeert sinds het najaar van 2012 ook in de TEMPUS-projecten INARM (Informatics and Management: Bologna-Style Qualifications Frameworks, met als doel het verder verbeteren van het hoger onderwijs in Rusland, Oekraïne en Armenië door het ontwikkelen van sectorale kwalificatieraamwerken voor informatica en management en het bevorderen van de kwaliteit, de consistentie en de relevantie van de kwalificaties) en QUADRIGA (Qualification Frameworks in Central Asia: Bologna-Based Principles and Regional Coordination, dat ernaar streeft om (de filosofie achter) kwalificatieraamwerken in te voeren in de landen in Centraal-Azië en de onderwijssystemen in deze landen te verbeteren door bestaande eisen verder te ontwikkelen op basis van onder meer de Tuning-benadering. Eén van de QANU-medewerkers nam in november 2012 deel aan de kick off-meetings van beide projecten.

7.3. Trainingen en workshops ter voorbereiding op het schrijven van een zelfevaluatie rapport

Zelfevaluatie rapporten spelen een belangrijke rol in visitaties. De auteurs van deze rapporten hebben niet altijd een goed beeld van de eisen en verwachtingen die gelden. Mede daardoor is de kwaliteit van een zelfevaluatie rapport vaak voor verbetering vatbaar. QANU verzorgt met enige regelmaat trainingen en workshops voor medewerkers van universiteiten, faculteiten en/of

opleidingen die gericht zijn op de verbetering van de kwaliteit van de zelfevaluaties. In het verslagjaar heeft QANU trainingen en workshops verzorgd voor:

- ▶ de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam;
- ▶ de Faculteit der Letteren van de Vrije Universiteit Amsterdam;
- ▶ het departement Bestuurs- en Organiseringswetenschap (USBO) van de Universiteit Utrecht.

7.4. Workshop Handboek Kwaliteitszorg Universiteit van Amsterdam

QANU heeft op 23 april 2012 een workshop aan de Universiteit van Amsterdam verzorgd voor medewerkers van de UvA die zich op facultair niveau bezighouden met kwaliteitszorg. Tijdens de workshop stond het Handboek Kwaliteitszorg van de Universiteit van Amsterdam centraal. Het thema van de workshop was de relatie en interactie tussen interne en externe kwaliteitszorg.

7.5. Bijdrage aan ontwikkeling Accreditatiekader Beroepsopleiding Advocaten

QANU heeft, in opdracht van de Orde van Advocaten, in het najaar van 2012 een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van een accreditatiekader voor de vernieuwde Beroepsopleiding Advocaten. De Orde van Advocaten heeft een Uitvoeringsorganisatie geselecteerd die de taak krijgt de vernieuwde opleiding te verzorgen en de toetsing en beoordeling uit te voeren en besloten dat delen van de opleiding door andere partijen kunnen worden gezorgd, mits die partijen geaccrediteerd zijn.

7.6. Bijdragen aan proefvisitaties

QANU heeft in 2012 drie keer een bijdrage geleverd aan een proefvisitatie ter voorbereiding op een 'echte' visitatie. Het ging om de proefvisitaties van een opleiding van de Universiteit voor Humanistiek en van vier opleidingen die worden verzorgd door het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC).

7.7. Organisatie en uitvoering proefaudits voor de instellingstoets kwaliteitszorg

QANU heeft in december 2012 in opdracht van de Universiteit van Amsterdam een proefaudit voor de instellingstoets kwaliteitszorg uitgevoerd. QANU heeft een deel van de panelleden geselecteerd, de praktische voorbereidingen voor haar rekening genomen, een secretaris voor de commissie geleverd en de rapportage opgesteld.

7.8. Detacheringen medewerkers QANU bij instellingen

Twee projectleiders zijn in 2012 op detachingsbasis werkzaam geweest voor een Nederlandse universiteit. Eén van hen heeft in opdracht van de Universiteit Leiden een bijdrage geleverd aan de voorbereidingen van de opleidingen van de Faculteit Geesteswetenschappen op de visitaties van die opleidingen. De tweede heeft voor Afdeling Onderwijsondersteuning van de Radboud Universiteit Nijmegen verschillende projecten uitgevoerd ten behoeve van de opleidingen van de Radboud Universiteit.

8. JAARREKENING

8.1 Algemeen

Het verslagjaar is afgesloten met een positief resultaat van € 844.160 voor belastingen, terwijl voor het jaar 2012 een positief resultaat was begroot van € 365.000. Het verschil tussen de begroting en de realisatie is te verklaren doordat ...

Conform de statuten zal het resultaat na belastingen worden toegevoegd aan de algemene reserve van de stichting.

8.2 Balans

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
ACTIVA	€	€
1. Materiële vaste activa	<u>42.495</u>	<u>41.911</u>
Totaal vaste activa	<u>42.495</u>	<u>41.911</u>
2. Onderhanden projecten	795.908	138.698
3. Vorderingen	1.441.598	1.043.581
4. Liquide middelen	<u>1.037.975</u>	<u>927.815</u>
Totaal vlottende activa	<u>3.275.481</u>	<u>2.110.094</u>
Totaal activa	<u><u>3.317.976</u></u>	<u><u>2.152.005</u></u>
PASSIVA		
5. Eigen vermogen	<u>1.606.698</u>	<u>929.485</u>
2. Vooruitgefactureerde projectinkomsten	767.432	714.781
6. Overige kortlopende schulden	<u>943.846</u>	<u>507.739</u>
Totaal kortlopende schulden	<u>1.711.278</u>	<u>1.222.520</u>
Totaal passiva	<u><u>3.317.976</u></u>	<u><u>2.152.005</u></u>

8.3 Winst- en verliesrekening

	Realisatie <u>2012</u>	Begroting <u>2012</u>	Realisatie <u>2011</u>
	€	€	€
OPBRENGSTEN			
7.	4.224.500	2.837.000	1.552.068
8.	0	0	2.458
9.	<u>33.804</u>	<u>10.000</u>	<u>72.128</u>
	<u>4.258.304</u>	<u>2.847.000</u>	<u>1.626.654</u>
Netto-omzet (A)			
KOSTEN			
10.	<u>1.424.863</u>	<u>709.000</u>	<u>444.189</u>
11.	<u>1.603.928</u>	<u>1.378.000</u>	<u>993.777</u>
12.	Overige bedrijfskosten		
	48.275	80.000	73.374
	89.792	107.000	101.621
	42.071	43.000	32.986
	209.698	140.000	137.076
	<u>13.367</u>	<u>25.000</u>	<u>20.041</u>
	<u>403.203</u>	<u>395.000</u>	<u>365.098</u>
	Totaal overige bedrijfskosten		
	<u>3.431.994</u>	<u>2.482.000</u>	<u>1.803.064</u>
	Totaal kosten (B)		
	826.310	365.000	-176.410
	Bedrijfsresultaat (A – B)		
13.	17.850	0	13.741
	Financiële baten en lasten		
	844.160	<u>365.000</u>	-162.669
	<u>-166.947</u>		<u>5.817</u>
	Resultaat voor belasting Vennootschapsbelasting		
	Resultaat na belasting, toevoeging/ onttrekking algemene reserve		
	<u>677.213</u>		<u>-156.852</u>

BIJLAGEN

Bijlage 1: Samenstelling van het bestuur

Het bestuur van QANU bestond in 2012 uit:

Prof. dr. P.A.H. (Peter) van Lieshout (vanaf 3 februari 2012, voorzitter vanaf 3 augustus 2012)

Studeerde psychologie en filosofie in Utrecht en Parijs. Promoveerde in 1989 in de sociale filosofie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Sinds 1992 parttime hoogleraar Theorie van de zorg aan de Universiteit Utrecht. Was onder meer directeur van het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn, directeur-generaal Gezondheidszorg bij het ministerie van VWS en project-directeur-generaal Sociale Zekerheid en Zorg bij het ministerie van SZW. Momenteel lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.

Drs. J.G.F. (Jan) Veldhuis (voorzitter, tot en met 2 augustus 2012)

Oud-voorzitter Raad van Toezicht NUFFIC (Nederlandse Organisatie voor Internationale Ontwikkeling in het Hoger Onderwijs), Den Haag; oud-directeur-generaal Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en oud-inspecteur-generaal van het onderwijs (1979-1986); oud-voorzitter College van Bestuur Universiteit Utrecht (1986-2003); oud-lid Raad van Toezicht TNO (Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek), Delft (2003-2008).

Prof. dr. ir. G.M.A. (Guy) Aelterman

Kabinetschef op het Vlaamse Ministerie van Onderwijs. Daarvoor onder meer algemeen directeur van de Artesis Hogeschool Antwerpen, lid van het Dagelijks Bestuur en vice-voorzitter van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO), algemeen directeur van en hoogleraar aan de Hogeschool Gent, directeur Onderwijs Sociale Promotie Hogere Leergangen Technisch Onderwijs van het Gemeenschapsonderwijs en directeur aan de Industriële Hogeschool CTL in Gent.

Drs. M.F. (Greetje) van den Bergh (tot en met 2 februari 2012)

Voorzitter Nationale UNESCO Commissie, lid van Commissie Nationaal Plan Toekomst Onderwijswetenschappen (NPTO), lid Erkeningscommissie Hoger Onderwijs Vlaanderen, lid Committee of External Evaluation of the University of Luxembourg, oud-vicevoorzitter College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam, oud-hoofdinspecteur Hoger Onderwijs, lid voorbereidingscommissie accreditatie (commissie-Franssen).

Mr. P.W. (Piet) de Kam (tot en met 2 februari 2012)

Adviseur bij het Expertise Centrum, bureau voor informatiseringsadviezen aan de overheid, lid van de Raad van Toezicht van de Stichting Gezondheidscentra Zoetermeer, secretaris/ penningmeester van het Belasting- en Douanemuseum.

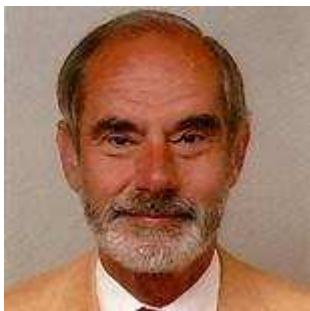
Prof. dr. G.C. (Gerry) Wakker (vanaf 3 augustus 2012)

Studeerde klassieke talen aan de Universiteit van Amsterdam. Hoogleraar Oudgriekse Taalkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Sinds maart 2003 lid van het bestuur van de Faculteit der Letteren, eerst als vicedecaan (2003-2009), nu als decaan (vanaf juli 2009). Haar portefeuille binnen het bestuur was tot september 2012 onderwijs, daarna onderzoek. Zij heeft in deze functies ruime ervaring opgedaan met visitaties en (her) accreditaties van onderwijsprogramma's. Zij is sinds februari 2010 voorzitter van het landelijke Disciplineoverleg Letteren en Geschiedenis (DLG) en sinds januari 2012 proector van de Rijksuniversiteit Groningen.

Prof. ir. K.F. (Karel) Wakker (vice-voorzitter)

Emeritus-hoogleraar Astrodynamica en Geodynamica, Faculteit Luchtvaart- en Ruimtevaarttechniek, Technische Universiteit Delft; oud-algemeen directeur SRON (Netherlands Institute for Space Research); oud-rector magnificus Technische Universiteit Delft.

Prof. dr. J.W. (Jaap) Zwemmer (vanaf 3 februari 2012)

Emeritus hoogleraar Belastingrecht aan de Universiteit van Amsterdam. Studeerde Notarieel recht en Fiscaal recht aan de UvA en promoveerde in 1975. Was decaan van de juridische faculteit en van de economische faculteit van de UvA en lid van de Raad van Toezicht van het AMC/UvA. In 2007 interim-rector magnificus van de UvA, in 2008/2009 interim-decaan van het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA). Lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen.

Bijlage 2: Medewerkers in 2012

Staf

mr. C.J. (Chris) Peels
directeur (tot 1 september 2012)

Chris Peels (1948) is, na het behalen van zijn doctoraalexamen Nederlands Recht aan de Rijksuniversiteit Groningen, zijn loopbaan begonnen als stafjurist bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Vervolgens heeft hij verschillende functies bij de Technische Universiteit Delft vervuld, o.a. bij Juridische en Bestuurlijke Zaken, waarnemend secretaris-beheerder van de faculteit Technische Wiskunde en Informatica en directeur Personeel en Organisatie. Bij de Universiteit Utrecht is hij directeur van de faculteit Scheikunde en projectleider functieordenen geweest. Bij Connexion was hij directeur Human Resources en daarna heeft hij interim-opdrachten uitgevoerd. Hij was directeur van QANU sinds 2004. Hij heeft zijn functie van directeur met ingang van 1 september 2012 neergelegd.

drs. S. (Sietze) Looijenga
waarnemend directeur
(vanaf 1 september 2012)

Sietze Looijenga (1963) heeft Nederlandse Taal- en Letterkunde gestudeerd aan de Rijksuniversiteit Groningen. Na zijn afstuderen was hij aan diezelfde universiteit Onderzoeker in Opleiding, studieadviseur, secretaris-subbeheerder aan de Faculteit der Letteren en coördinator van de onderzoeksschool Behavioural and Cognitive Neurosciences. Van 1999 tot 2001 was hij verbonden aan de Freie Universität Berlin als manager van het Thematic Network Project in the Area of Languages, een door de Europese Commissie gefinancierd project. Van eind 2001 tot begin 2003 werkte hij als Verantwoordelijke ICT voor het Talencentrum van de Universiteit Gent. In maart 2003 trad hij in dienst van de VSNU als projectleider Kwaliteitszorg, in 2004 maakte hij de overstap naar QANU. In 2008 was hij als adviseur onderwijs werkzaam voor de Universiteit Utrecht. Na zijn terugkeer naar QANU werd hij in april 2010 ook plaatsvervangend directeur. Sinds 1 september 2012 is hij waarnemend directeur van QANU.

S. (Sanderijn) de Vries
coördinator bedrijfsvoering

Sanderijn de Vries (1971) is haar loopbaan begonnen als projectmedewerker bij de Raad Overgangsregeling Gezondheidszorgpsychologen (ROG). Hierna is zij assistent-manager bedrijfsvoering geweest bij de vakgroep privaatrecht van de faculteit Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Utrecht. Na een korte onderbreking van haar loopbaan ten behoeve van studie is zij heringetreden als stafmedewerker van het bureau van de European Network of Occupational Therapy van de Hogeschool van Amsterdam. Vanaf 2006 is zij werkzaam voor QANU, per 1 september 2008 als coördinator bedrijfsvoering. Sanderijn volgt een bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid met een minor op het gebied van Managementwetenschappen aan de Open Universiteit Nederland.

Secretariaat

mr. N. (Nathalie) Pasveer

Nathalie Pasveer (1981) is in 1999 begonnen aan de doctoraalstudies Nederlands recht en Franse taal- en letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Na het behalen van haar doctoraalexamen Nederlands recht is zij haar loopbaan begonnen als juridisch medewerker en vervolgens in augustus 2005 als advocaat-stagiaire in het arrondissement Utrecht. Na het behalen van haar stageverklaring in augustus 2008 heeft zij besloten om haar studie Franse taal- en letterkunde weer op te pakken. Zij verwacht aan het einde van 2010 haar bachelor Franse taal- en letterkunde te behalen. Vanaf januari 2009 is zij werkzaam bij QANU als hoofd van het secretariaat.

S. (Shanna) Willems

Shanna Willems (1981) is haar loopbaan begonnen als secretaresse en heeft in die functie bij verschillende commerciële werkgevers gewerkt. In de loop der jaren heeft zij cursussen en trainingen gevolgd op secretariael gebied. In 2007 is zij als commercieel medewerkster en assistent makelaar in dienst getreden bij een agrarisch makelaarskantoor te Voorhout. Ze heeft in die periode verschillende opleidingen tot (agrarisch) makelaar gevolgd. Vanaf augustus 2011 is Shanna werkzaam als secretaresse bij QANU en zal daarnaast de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening volgen.

Projectleiders

dr. B.M. (Barbara) van Balen

Barbara van Balen (1955) is opgeleid als onderwijskundige aan de Universiteit Utrecht en is verbonden geweest aan het bureau Onderzoek en Ontwikkeling van het Onderwijs aan diezelfde universiteit, waar zij zich bezig hield met evaluaties van onderwijs. Daarna werd zij coördinator onderwijs aan de faculteit Psychologie van de Universiteit van Amsterdam, vervolgens beleidsmedewerker emancipatiezaken en hoofd van het servicebureau positieve actie aan de Universiteit van Amsterdam. Zij is manager geweest van een onderzoeksinstituut voor genderstudies en directeur van een steunpunt voor welzijnswerk. In 2001 promoveerde zij op een onderzoek naar de positie van vrouwen aan de universiteit. Vanaf 2004 heeft zij diverse freelance opdrachten uitgevoerd, waaronder verschillende opdrachten voor QANU. Vanaf mei 2010 is zij in dienst van QANU.

drs. R.D. (Roel) Bennink

Roel Bennink (1948) is projectleider en coördinator onderzoeksbeoordelingen. Hij is sinds 1993 secretaris geweest van een groot aantal onderzoeksbeoordelingen en onderwijsvisaties. Vóór de oprichting van QANU was hij beleidsmedewerker bij de VSNU, met aandachtsgebieden bekostiging, informatiebeleid en kwaliteitszorg. Hij heeft academische titels in Rechten, Engelse Taal- en Letterkunde en Sociologie.

dr. M.J.V. (Meg) Van Bogaert

Meg Van Bogaert (1975) heeft na haar studie Farmacie de postdoctorale opleiding tot apotheker gevolgd. Na kort als projectapotheker in het ziekenhuis te hebben gewerkt, is ze onderzoek gaan doen aan de Faculteit Farmaceutische Wetenschappen in Utrecht. In 2006 is ze gepromoveerd in de psychofarmacologie. Daarna heeft ze als regulatory affairs manager kennis opgedaan van de farmaceutische industrie bij een grote generieke geneesmiddelenfabrikant. Ook heeft ze gewerkt als programmasecretaris bij ZonMW, de Nederlandse Organisatie voor Gezondheidsonderzoek en Zorginnovatie, op de onderwerpen Alternatieven voor Dierproeven en Systeembiologie. Sinds december 2008 werkt zij als projectleider bij QANU.

drs. M.M. (Melissa) Frederik

Melissa Frederik (1979) hield zich al tijdens haar studie Geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam bezig met onderwijsbeleid en -kwaliteit. Na het behalen van haar doctoraalexamen ging ze bij de Faculteit der Geesteswetenschappen aan de slag als beleidsmedewerker Onderwijs. Vanaf 1 oktober 2010 is zij vanuit deze faculteit gedetacheerd geweest als projectleider bij QANU.

drs. M. (Trees) Graas

Trees Graas (1981) heeft Geschiedenis gestudeerd aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Na het behalen van haar doctoraalexamen in de Nieuwste Geschiedenis, heeft zij gewerkt als studietoelichting aan de Faculteit der Letteren van de Vrije Universiteit Amsterdam, en als teammanager van een curriculumproject aan diezelfde faculteit. Tevens was zij betrokken bij een aantal kleinschalige onderzoeksprojecten. Vervolgens is zij een aantal jaren studietoelichting en onderwijscoördinator geweest aan de faculteiten Wijsbegeerte en Godgeleerdheid van de Vrije Universiteit Amsterdam. Sinds november 2010 is zij projectleider bij QANU.

drs. D. (Daan) de Lange

Daan de Lange (1982) studeerde Geschiedenis en Journalistiek aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Na het behalen van zijn Research Master deed hij ervaring op als tekstschrijver van onder andere lesmateriaal voor het voortgezet onderwijs. In 2009 kwam hij in dienst van de faculteiten Wijsbegeerte en Godgeleerdheid van de Vrije Universiteit. Daar werkte hij onder meer als studietoelichting voor Religie en Levensbeschouwing. Sinds november 2011 is hij als projectleider in dienst bij QANU.

drs. L.C. (Linda) te Marvelde

Linda te Marvelde (1976) heeft Engelse Taal- en Letterkunde gestudeerd aan de Universiteit van Amsterdam. Na het behalen van haar doctoraalexamen heeft zij verschillende functies bij de Universiteit van Amsterdam vervuld. Ze was o.a. projectmedewerker bij de samenwerkingsorganisatie UvA-HvA (universiteit-hogeschool) en beleidsmedewerker bij de afdeling Academische Zaken. In 2007 verliet zij de universitaire wereld om projectleider te worden bij het Wereld Kanker Onderzoek Fonds. In juni 2010 is zij teruggekeerd naar het veld van het hoger onderwijs als projectleider bij QANU.

dr. F. (Floor) Meijer

Floor Meijer (1978) heeft Geschiedenis gestudeerd aan de Universiteit van Amsterdam. Na het behalen van haar doctoraalexamen in de Nieuwe Geschiedenis, deed ze aan die zelfde universiteit promotieonderzoek. In februari 2010 promoveerde ze op een studie naar het maatschappelijk engagement van de 19e eeuwse Amsterdamse vrijmetselarij. Aansluitend heeft ze verschillende functies vervuld bij de Faculteit Geesteswetenschappen van de UvA. Ze was o.a. werkgroepdocent, promovendoördinator en onderwijscoördinator bij twee onderzoeksscholen op het gebied van de geesteswetenschappen. Sinds oktober 2011 is Floor Meijer als projectleider in dienst bij QANU.

N.M. (Nikki) Verseput MSc

Nikki Verseput (1985) is in 2009 afgestudeerd aan de Faculteit Gedragswetenschappen van de Universiteit Twente. Zij heeft daar de bacheloropleiding Educational Design, Management and Media en de masteropleiding Educational Science Technology gevolgd. Zij is afgestudeerd bij de vakgroep Curriculumontwerp & Onderwijsinnovatie met een ontwerpgericht onderzoek naar kwaliteitszorg. Naast haar studie heeft zij op verschillende terreinen onderwijskundig werk verricht, waaronder het schrijven van een adviesrapport over de implementatie van een elektronische leeromgeving, het ontwikkelen van module coaching, en het in kaart brengen van evaluatiemethoden voor competentiegericht onderwijs. Daarnaast heeft zij in 2010 gewerkt als student-assistent bij de vakgroep Curriculum & Onderwijsinnovatie van de Universiteit Twente. Sinds 2010 is zij als projectleider werkzaam bij QANU.

A. (Adrienne) Wieldraaijer-Huijzer M.A.

Adrienne Wieldraaijer-Huijzer (1986) studeerde Geschiedenis aan de Vrije Universiteit. Na het behalen van haar master niet-westerse geschiedenis werkte zij als docent Academische Vaardigheden aan de Vrije Universiteit. Daarnaast heeft zij zich als student-assistent beziggehouden met onderzoek naar de kwaliteit van de onderzoeksmasters van de Faculteit der Letteren en het opzetten van het vak 'Research Design'. Vanaf 2010 is zij als Trainee Informatiemanagement werkzaam geweest bij verschillende overheidsinstellingen. Sinds maart 2012 is Adrienne Huijzer als projectleider in dienst bij QANU.

Assistent projectleiders:

mw. L.M.A. (Lara) Alma
mw. M.A.C. (Mirjam) Renting
mw. S.A. (Sanne) Rooijakkers
mw. D. (Danique) Sikkes

Freelance projectleiders:

mw. drs. T. (Titia) Busing
mw. dr. J. (Joke) Corporaal
dhr. drs. R.G.T. (Ronald) Duzijn
mw. dr. W. (Willemijn) van Gastel
mw. dr. J. (Jetje) De Groof
mw. drs. L. (Linda) van der Grijspaarde
mw. P.G.A. (Petra) Helming MSc
dhr. ir. P.C. (Peter) van Holten
mw. M. (Muriel) Jansen
mw. M. (Marlous) Maarleveld MSc
mw. dr. F. (Femke) Merkx
mw. A.M. (Agnes) Mos
mw. drs. R.L. (Renate) Prenen
dhr. drs. E.J. (Erik) van der Spek
mw. drs. M.D. (Marieke) Textor
mw. dr. A. (Annemarie) Venemans-Jellema
dhr. dr. ir. H.H.M. (Hugo) Verheul
mw. dr. M.J.H. (Marianne) van der Weiden
mw. drs. J. (José) van Zwieten

Freelance ondersteuning secretariaat:

mw. M. (Marika) Kruijt